

VINERI • 8 SEPTEMBRIE 2006 • ANUL LVI NR. 36

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 80 FOAIE

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Etnobișnițarii și-au făcut deja apariția
„Sper ca alegerile să aducă o schimbare în bine”
Icoana care s-a pictat singură

CALENDAR ORTODOX

- 11 septembrie, luni – Cuv. Teodora din Alexandria
 12 septembrie, marți – Sf. Mucenici: Autonom, Macedonia și Teodul. *Odovania Praznicului Nașterii Măicii Domnului*
 13 septembrie, miercuri – † *Înaintepăznuirea Înălțării Sfintei Cruci*. Sf. Sfințit Mucenic Corneliu Sutașul; †) Cuviosul Ioan de la Prislop
 14 septembrie, joi – †) **Înălțarea Sfintei Cruci**. (Post)
 15 septembrie, vineri – †) Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș; Sf. Mare Mucenic Nichita Romanul
 16 septembrie, sâmbătă – Sf. Mare Muceniță Eufimia
 17 septembrie, duminică – Sf. Muceniță Sofia și fiicele sale: Pistis, Agapis și Elpis

AGENDĂ

- 11 septembrie**
 1877 – se naște fizicianul englez James Jeans, care a susținut că materia este creată în mod continuu în univers.
- 12 septembrie**
 1882 – s-a născut scriitorul Ion Agârbiceanu.
 1919 – s-a înființat Universitatea din Cluj.
- 13 septembrie**
 1913 – a murit, într-un accident aviatic la Bănești-Câmpina, Aurel Vlaicu, pionier al aviației mondiale.
- 14 septembrie**
 1472 – Domnul Moldovei, Ștefan cel Mare, s-a căsătorit cu Maria de Mangop.
 1864 – s-a născut, la Arad, Gheorghe Alexici, care din 1897 a fost profesor la Universitatea din Budapesta, la catedra de limbă și literatură română.
 1993 – a murit prozatorul Geo Bogza.
- 15 septembrie**
 1521 – a murit Neagoe Basarab, domn al Țării Românești.
- 16 septembrie**
 1873 – s-a stins din viață mama lui Iosif Vulcan, Victoria Irinyi. Este înmormântată la Leta Mare.
 2000 – s-a stins din viață poetul Ioan Alexandru.
- 17 septembrie**
 1823 – a murit Gheorghe Lazăr, cărturar iluminist, întemeietorul învățământului modern românesc.
 1888 – a murit, la Paris, Iulia Hașdeu, poetă, fiica lui B.P. Hasdeu.
 1983 – a murit dramaturgul Horia Lovinescu.

Decalogul
minoritarului

1. Înțelege că Dumnezeu a binevoit așa pentru tine.
2. Să nu-ți pierzi identitatea.
3. Să nu-ți uiți limba.
4. Nu te lăsa umilit.
5. Nu-i lăsa pe alții să hotărască în numele și în locul tău.
6. Cinstește memoria înaintașilor.
7. Învăță-i pe urmașii tăi să-și prețuiască moștenirea.
8. Rezistă tuturor presiunilor asimilatoare.
9. Integrează-te în propria cultură.
10. Fii demn și te vor aprecia și ceilalți.

Budapesta

Concert de muzică populară

Autogovernarea Română din sectorul V și Institutul Cultural al României organizează un concert de muzică populară pentru publicul român din Budapesta. La Centrul Cultural „Aranytíz” din Capitală, în data de 9 septembrie, va avea loc concertul formației „Ceatăra” din Carei din

muzică interpretată la instrumente arhaice. Concertul va începe la ora 18.00. Iubitorii spectacolelor de teatru și ai muzicii populare sunt așteptați la Centrul Cultural „Aranytíz” din strada Arany János nr. 10, din sectorul V al capitalei ungare.

R. Pățaș

România – Ungaria

Întâlnirea autorităților vamale

Oficiali din cadrul Poliției de Frontieră Române și Autorității Naționale a Vămirilor s-au întâlnit cu omologii maghiari, pe 5 septembrie, la Punctul de Contact Borș-Ártánd, informează RGN-Press. Scopul întâlnirii a fost stabilirea unor măsuri comune pentru fluidizarea traficului la frontiera româno-ungară.

Întâlnirea a venit ca urmare a creșterii numărului persoanelor care au trecut granița dintre cele două țări, în ultima perioadă, precum și în urma măsurilor dispuse de autoritățile va-

male ungare de a efectua control amănunțit asupra tuturor mijloacelor de transport care tranzitează punctele de frontieră. Toate acestea au condus, inevitabil, la creșterea semnificativă a timpilor de așteptare din punctele de trecere a frontierei.

La sfârșitul săptămânii trecute, în perioada 1–3 septembrie, punctele de trecere de la frontiera cu Ungaria au fost tranzitate de 215.000 persoane – 170.000 cetățeni români și 45.000 cetățeni străini.

R. P.

Sarvaș

Recunoașterea unui profesor român

Profesoara *Lucreția Fluieraș*, de la Catedra de română a Facultății Tessedik Sámuel din Szarvas a fost distinsă luni, 4 septembrie, cu Medalia de onoare a Facultății T. Sámuel, pentru activitatea desfășurată

de-a lungul a 12 ani de când este profesoară în Ungaria, pentru cultura română, pentru nivelul înalt de predare și pentru rezultatele obținute în pregătirea educatorilor și a învățătorilor români din Ungaria.

Prima pagină web despre românii din Ungaria

Informații, știri, adrese, date utile

Internet: www.romanul.huE-mail: uniunea@romanul.huUniunea Culturală a Românilor din Ungaria
Editura NOI

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Peisaj
 (Foto: din arhivă)

Jula

Maslu în Catedrală

Duminică, 10 septembrie, cu începere de la ora 15.00, în Catedrala Ortodoxă Sf. Nicolae din Jula va fi săvârșit Sfântul Maslu, la care va participa un sobor de preoți. Prin Sfințele Tainele, creștinii primesc un tratament spiritual și, totodată, fizic mai presus de înțelegerea omenescă și aceasta se întâmplă mai ales când se săvârșește Taina Sfântului Maslu. Harul lui Dumnezeu ca balsam tămăduitor lucrează asupra rănilor sufletului și ale trupului, asupra neputințelor trupesti care sunt o consecință a păcatelor și a patimilor omului.

A.L.C.

Micherechi

Minoritățile din județul Bichiș

Comisia pentru Minorități a Consiliului Județean Bichiș s-a întrunit în ședință marți, 5 septembrie, la primăria din Micherechi. Aici s-au dezbătut problemele financiare județene din prima jumătate a acestui an, s-au acordat informații despre munca, relațiile și activitatea comunității românilor din Micherechi. Primarul *Teodor Martin* a prezentat membrilor comisiei instituțiile de naționalitate care funcționează în localitate și probleme cu care acestea se confruntă. La capitolul anunțuri s-a discutat despre pregătirea ziilelor culturale ale limbii materne, despre taberele pentru copii și despre întâlnirea primarilor din localitățile de pe granița cu România, întâlnire care a avut loc la Bătania. În încheierea întâlnirii, oaspeții au vizitat instituțiile de învățământ din Micherechi.

A.L.C.

Etnobișnițarii și-au făcut deja apariția

Conducerile Coaliției Românilor din Ungaria și Asociației Femeilor Ortodoxe Române din Capitală au ținut miercuri, 30 august, la Capela Ortodoxă Română din Budapesta o conferință de presă, în cadrul căreia s-a tras semnalul de alarmă în privința apariției etnobusiness-ului în mai multe sectoare budapestane și localități din provincie. Cele două asociații au dat publicității și un comunicat de presă, pe care îl publicăm mai jos.

Coaliția Românilor din Ungaria și Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta atrage cu îngrijorare atenția opiniei publice asupra faptului că în Budapesta și în unele localități din Ungaria au apărut deja așa-numiții „pui de cuc”, intruși necunoscuți în rândul comunității românești, care vor să candideze ca români la alegerile de autogovernare minoritare de la 1 octombrie 2006.

Pe 25 noiembrie 2005 s-a modificat Legea Minorităților din Ungaria, care a produs schimbări în procedura alegerilor minoritare. Parlamentul, la propunerea majorității grupurilor minoritare, a adoptat varianta mai puțin severă a modificării legii. Din cele 13 minorități naționale și etnice din Ungaria, șase comunități au fost pentru varianta mai severă, iar alte șase pentru varianta mai simplificată. Balanța a fost înclinată în favoarea variantei mai simple tocmai de către *Traian Cretu*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Această variantă, adică participarea fără control, din proprie inițiativă la alegerile minoritare, defavorizează cel mai mult tocmai comunitatea românească

din Ungaria, acea comunitate care deja de 8 ani este invadată de persoane necunoscute în autogovernările așa-zis românești.

În cunoștința acestor cazuri anterioare, este de-a dreptul scandalos ca tocmai Asociația pe Țară pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria (AȚRIRU), înființată de conducerea actuală a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, să sprijine în Budapesta candidatura unor persoane necunoscute sau a unor persoane vândut din afara comunității, care nu cunosc limba română.

Ba mai mult, unii candidați sprijiniți acum de AȚRIRU, la alegerile din 1998 și 2002 au fost susținuți de Uniunea Democratică Maghiaro-Română, condusă de binecunoscutul Papp Zoltán, a cărui nume se leagă strâns de fenomenul „etnobusiness”-ului din Ungaria. Aceste persoane necunoscute comunității românești din Ungaria au blocat în 1998 înființarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. În 2002, Uniunea Democratică Maghiaro-Română a avut și mai mulți candidați la alegerile minoritare românești.

Datorită unor astfel de fenomene, satele, localitățile cu comunități românești istorice din Ungaria (cum sunt, printre altele, Mischechi, Jula, Seghedin) au rămas fără reprezentanți în conducerea AȚRIRU.

Asociația pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria, condusă de *Gheorghe Guias*, primul Chitighazului, vicepreședintele AȚRIRU, sprijină candidatura pentru alegerile din această toamnă a numeroși „străini”. Asta dă dovadă de faptul că cei care se autoîntitulează lideri ai comunității românești nu acordă importanță apartenenței la această comunitate, precum nici cunoașterii limbii române.

Condamnăm public acele persoane care folosesc Legea Minorităților în scopuri personale.

Protestăm contra faptului că unele persoane să-și satisfacă ambițiile politice pe spatele comunității românești din Ungaria.

Protestăm ca banii statului să fie cheltuiți pentru scopuri pseudo-minoritare.

Cerem sprijinul tuturor forurilor, instituțiilor competente, din Ungaria și România, să nu mai permită fenomenul „etnobusiness”-ului, care, dacă nu-l vom opri, va duce la pieirea comunității românești din Ungaria.

Teodor Martin, Coaliția Românilor din Ungaria

Gabriela Elekes, Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta

Asociațiile românești au invadat Budapesta

S-a înmulțit numărul asociațiilor românești dornice de a participa la alegerile minoritare de la 1 octombrie.

Fenomenul este caracteristic mai ales în capitala Ungariei. Până la încheierea ediției noastre, Asociația pe Țară pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria și Asociația Română din Budapesta a lansat

candidați în câte 6 sectoare. Asociația Femeilor Ortodoxe Române este prezentă în 7 sectoare, iar Uniunea Democrată Maghiaro-Română, condusă de *Papp Zoltán*, a lansat candidați în trei sectoare ale Budapestei. În județul Csongrád, asociația creștină este prezentă în trei localități, în județul Bichiș în 4 iar, în județul Bihor într-o singură localita-

te. Asociația pe Țară pentru Reprezentarea Intereselor Românilor din Ungaria a lansat candidați în câte zece localități din județele Bichiș și Bihor, și în patru din județul Csongrád.

Documentele pentru candidarea la alegerile minoritare trebuie depuse la notarii localităților până pe 8 septembrie.

A. Becan

Scrisoare deschisă

Vreți să mă mâncați de vie?

Odată cu încheierea festivalului gastronomic am crezut că se termină circul, dar zilele astea, în urma unui denunț bine ținut, Asociația Maghiară pentru Protecția Drepturilor de Autor vrea să mă amendeze pentru concertele publice date de formațiile Dolly Roll și Bikini la Chitighaz.

Nu credeți că m-ați umilit și călcat în picioare destul și m-ați folosit drept preșul vostru? Acuma nu mai înțeleg ce mai vreți. Dragii mei, vreți să mă mâncați de vie? Veniți! Vă aștept cu drag! Vă dau cuțit și furculiță să mă mâncați, dar aveți grijă, deoarece carnea mi-e prea unsă, bătrână, tare și se molfăie cam greu. S-ar putea să vă stea în gât cu riscul de a nu mai apuca 1 octombrie. Pentru că cel mai mult vă deranjează faptul că nu știți din ce bani am organizat festivalul, vă spun eu un secret: din pușculiță și din ciorapul buncii. Să știți, dragii mei, că mai sunt pe lumea asta și oameni cu bun simț și cu inimă curată, care m-au ajutat să adun banii necesari în frunte cu directorul băncii de la care mi-am luat împrumutul.

N-am furat niciodată de la nimeni nimic și nu m-am amestecat în viața conjugală a nimănui, nu am dat bani cu dobândă la nimeni și nu am profitat de pe spatele altuia niciodată, ci mi-am văzut de familie și de viața comunității din care și domniile voastre faceți parte, mai cu chiu, mai cu vai.

Ecourile stârnite despre reușita festivalului gastronomic v-au călcat pe bătătură și acum umblați cu tot felul de matrapazlăcuri trăgând niște sforicele prea subțiri. Vă spun eu ceva: NU ȚINE! Până și umbra voastră de care vă temeți că vă ia locul s-a îngălbenit de invidie. La urma urmei e toamnă și frunzele copacilor îngălbenesc și se și usucă.

Vă țuc gastro-intelectual!

Poftă bună!

Maria Pílan Kalcsó, aceeași țărancă înfiptă de la Chitighaz

Se mută reluarea Ecranului nostru

Conform deciziei postului public de televiziune, începând din luna septembrie Ecranul nostru va fi reluat în zi de vineri, înainte de masă, de la ora 10.35, pe canalul 2 al Televiziunii Maghiare. Noua grilă intră în vigoare, deci, chiar de săptămâna viitoare. Colaboratorii Ecranului nostru speră, că și vineri, înainte de masă veți fi alături de emisiunea dedicată românilor din Ungaria.

VIZIONAȚI ECRANUL NOSTRU PE INTERNET!

„Sper ca alegerile să aducă o schimbare în bine”

Interviu cu Maria Kalcsó din Chitighaz

Modestă, cu un ascuțit simț al logicii, doamna **Maria Gyuricska Kalcsó** din Chitighaz este o femeie capabilă să se promoveze singură. Tocmai pentru aceasta, la alegerile locale de la 1 octombrie își va încerca norocul și va candida pentru postul de primar al comunei Chitighaz. Ce a determinat-o să pornească la alegerile din această toamnă? – a fost prima întrebare pe care i-am adresat-o.

– Ceea ce m-a determinat să candidez sunt sătenii mei, care mă cunosc și cred că mă iubesc. Mulți dintre ei m-au solicitat, mi-au propus și prietenii, cunoștințele și mai multe asociații din Chitighaz. Știu că nu va fi ușor, dar fiecare om are dreptul să-și încerce norocul, astfel am hotărât să trăiesc și eu cu acest drept de a candida ca independent pentru postul de primar al comunei Chitighaz.

– La Chitighaz sunteți cunoscută de multă lume, stimată și simpatizată de localnici. Vă rog, pentru cei care nu vă cunosc, să ne dezvăluiți câteva lucruri despre dumneavoastră!

– M-am născut la Chitighaz, în anul 1955, și de atunci trăiesc aici. Limba mea maternă este limba română, mama mea a fost româncă. Cu toate că nu am învățat la școală limba română, știu să mă descurc în limba mea maternă și acest lucru m-a ajutat foarte mult la locul de muncă. Cu toate că nu știu să vorbesc bine românește ceea ce știu este limba învățată de la mama și de la bunica mea și sunt mândră de acest lucru. Am fost 6 copii la părinți și am crescut într-o familie simplă de oameni săraci, dar cinstiți. Clasele primare le-am terminat la școala din localitate, după care mi-am continuat studiile la Bichișcia-ba, unde în anul 1973 am obținut diploma de bacalaureat la liceul economic și de comerț. În tinerețe nu am putut face cursuri superioare deoarece părinții mei nu au avut posibilitatea să mă

țină și pe mine la școală, fiindcă fratele meu mai mare era deja student la universitate și mai aveam două surori la școală. La o săptămână după terminarea liceului am început deja să muncesc, iar din anul 1983 lucrez la primăria din Chitighaz ca ofițer la starea civilă, și ca funcționar public mă ocup de totalitatea problemelor juridice de tutelă. Îmi iubesc mult munca și mi-a plăcut întotdeauna să învăț, astfel mi-am terminat toate cursurile necesare pentru acest post pe care îl dețin aici de 23 de ani. Din dorința de a ști, și de a putea face față cerințelor noului regim politic, în anul 2002 am obținut diploma de științe sociale la Facultatea din Seghedin. În anul 2003 am dat un examen de specialitate din științe administrative și pentru că tehnica modernă este foarte avansată și se lucrează mai mult la computer, în anul 2004 am terminat și cursuri medii de operator pe calculator. Aici, la primăria din Chitighaz, mi-am făcut întotdeauna datoria și am înlocuit la nevoie în mai multe domenii de activitate, astfel în cei 23 de ani de muncă petrecuți aici am obținut destulă experiență ca să pot spune cu adevărată dreptate, că înțeleg și cunosc munca și activitatea primăriei și am experiență și în munca autogovernării locale.

Îmi iubesc satul și pe oamenii care trăiesc aici. Întotdeauna am trăit aici în dragoste și în pace unii lângă alții. Am simțit de multe ori cât de uniți și de solidari

sunt unii cu alții, cum se respectă unii pe alții și cum colaborează pentru cinstea și interesele comunei.

– De ce credeți că ați fost solicitată pentru a candida?

– Din păcate, întâmplările din ultimii ani, deciziile autogovernării locale au indus o bună atmosferă a sătenilor. Satul este împărțit, atât românii din localitate sunt împărțiți cât și sătenii, în general. Bărfele, supărarea, proasta dispoziție și frica domnește acum peste Chitighaz. Această atmosferă strică atât intensitatea în muncă cât și calitatea acesteia. Locuitorii Chitighazului sunt indispuși și din ce în ce se aude mai multe nemulțumiri din partea sătenilor, ca de exemplu: „Suntem rămași cu mult în urmă față de localitățile din împrejurimi. Satul nostru nu se dezvoltă, de ani de zile parcă e părăsit. Nu are stăpân. Nimeni nu se ocupă de familiile cu mulți copii, iar tineretul nu-l reprezintă nimeni și nu le apără nimeni interesele. În afară de strada principală, străzile sunt pline de buruieni și de paragină, iar apa stătută din șanțuri se impute. Copiii nu au teren de joacă, cel vechi este părăsit. La grădiniță copiii sunt înghesuiți, iar clădirea grădiniței de multă vreme are nevoie de renovări. La școlile generale păreriile corpului didactic nu sunt băgate în seamă și din aceas-

tă cauză atmosfera e proastă, lucru care afectează și acolo munca. Tinerii nu au nici un loc de distracție, casa de cultură nu este folosită aproape deloc, s-ar putea organiza mai multe programe. Bătrânii, handicapații sau tinerii bolnavi ar dori să fie mai băgați în seamă și să primească mai mult ajutor social atât cei de la casa de bătrâni cât și cei neputincioși. Despre drumurile și trotuarele din sat nici să nu mai vorbim. Sunt așa de rele că nu se poate merge cu căruciorul de copii. De 8 ani de zile nu s-a mai reparat, nu s-a făcut nici o porțiune de drum, cu toate că Aletea și Leucușhazul are deja toate străzile cu șosea. În satul nou sunt străzi unde nu poate intra nici salvarea în caz de nevoie. Stațiile de autobuz arată ca niște gherete de gunoi înconjurată de gunoarie și de buruieni. Sunt anumite străzi în localitate unde de ani de zile primăria nu a făcut absolut nimic. În afară de parcul din fața primăriei niciăieri nu se plantează o floare sau un copac, iar șanțurile unde se adună apa de ploaie sunt pline de trestie, nu le curăță nimeni. Rețeaua de canalizare nu este terminată, rețeaua canalului de televiziune este într-o stare critică. Nu avem piață, marfa se vinde de pe jos și altele...” Astfel înaintăm noi, chitighăzenii, în Uniunea Europeană.

Toate acestea mi-au dat de gândit și am decis că nu se mai poate sta cu mâinile în sân și privi cum satul nostru se distruge. Aici trăiesc împreună cu soțul și cu familia mea, avem două fete care s-au căsătorit aici și locuiesc în localitate, avem trei nepoți și dacă vrem ca tineretul să rămână aici, să nu plece din Chitighaz, trebuie să ne unim forțele și să facem ceva bun pentru satul acesta. Părinții scot copiii de la școală și de la grădiniță și îi duc în alte localități. Nu puteam lăsa Chitighazul să rămână așa în continuare. În ciuda acestor probleme pe care le-am enumerat mai sus, cu toate că ar fi mult mai multe de spus, am dorit doar să sesizez câteva din lipsurile de care dă dovadă de ani de zile autogovernarea locală și să demonstrez ce mare nevoie este de colaborare și de unitate în localitatea noastră.

Sper ca alegerile de la 1 octombrie să aducă o schimbare în bine pentru localitatea noastră. Îi rog pe consătenii mei să sprijine la alegeri acele persoane capabile, sincere, care vor ști să le reprezinte și să le aperse interesele. Să-i sprijine pe acei tineri capabili care prin munca și știința lor, cu entuziasmul tineresc, vor ridica Chitighazul la nivelul celorlalte localități din împrejurimi.

A.L.Crișan

www.fundatiagojdu.ro

Jos labele de pe autoguvernările românești!!!

Doamnelor, domnișoarelor și domnilor, care citiți aceste rânduri și știți ce înseamnă bunul simț, dați-mi voie să mă enervez într-un mod cât se poate de public! O fac cu toată verva alegătorului jignit în amorul propriu de o mână de cârcari imperitenți, care-și bat joc de comunitatea românească din Ungaria!

Ce farmece le-o fi făcut Harry Potter de s-au preschimbat peste noapte în români get-beget, de la cel cu țâta-n gură, până la al cu barba sură, nu-mi dau seama! Repetând figura electorală de-acu' patru ani, un adevărat dublu-Axel fără patine, măscăricii jocului de-a etnia se dau din nou în spectacol, sfidând cele mai elementare reguli ale bunului simț! Și-o fac deschis, cu non-șalanța mâncătorilor de semințe la meciurile de fotbal, propulsați în funcții tocmai de cei care ar trebui să vegheze la unitatea

și continuitatea istorică a românimii din țara noastră! Unii tac, alții fac, iar fraierii mânăți la urne îi beau zeama! Baiul e că o fac în numele, pe pielea și pe banii noștri (publici, nevoie mare!) atentând la adevăratele noastre valori culturale și spirituale prin însăși ignoranța, diletantismul și fanfaronada de care dau dovadă! Ce faceți, domnilor de la AȚRU, de la Centrul de Informare și Documentare și de la cotidianul cât se poate de orizontal „Cronica”? Dormiți sau căscați ochii după cai verzi pe pereți, în timp ce în spatele nostru, al tuturor, se desfășoară un spectacol perfid de jonglerie de mână a treia! Aveți pe umeri o mare răspundere, cum puteți permite o asemenea bătaie de joc?

E drept, noi, românii din Ungaria, atâți câți am mai rămas, suntem puțini la număr, dar suntem români din suflet, nu paiațe de bălci sau spoitori de

meserie, cu ambiții politice! Cine mama dracului a adus printre noi asemenea figuri să ne încurce blidele, nu știu!

Până și orbul vede căăștia suferă de limbrici electorali și-n loc să se trateze, se scarpină cu mâna noastră – când în c., când în nas, bulucindu-se apoi la masa-ntinsă!

Sau trebuie, musai să atărnăm mai greu la cântarul statisticilor europene, că doar nu suntem noi vite trimise la export?! Nu se găsește unul mai al dracului să-i motroșească dintre noi? În virtutea cărei legi scrise ori morale și-au tras sub fund scaunele pluate ale autoguvernărilor românești? Când văd atâta neobrăzare, stau și mă gândesc, ce-ar fi să trec și eu la musulmani sau, după operația de rigoare, la cultul mozaic și să mă furizez, păs-păs, prin vreo etnie? La urma urmei, ce contează că nu-i cunosc limba și cultura, pentru un pumn de forinți transformați în euro, mă fac frate cu dracul și până la urmă trec și puntea! Ceea ce ne unește pe noi, românii, sunt limba, tradițiile și credința. Asociațiile noastre, cele multe și mărunte, au menirea și obligația morală de-a veghea la păstrarea lor, de-a ne feri de puii de cuc ce-ar putea să ne arunce din propriul nostru cuib drept în brațele asimilării! A sta cu gura căscată, așteptând să le pice-n brațe voturile celor ce-i vor înscăuna pe lideri vreme de încă un ciclu, miroase a nepăsare, a „mă doare-n cot” sau mai știu eu pe unde...

Mai vreau să le spun ceva etnobișnițarilor și băgăreților înfiți în coasta minorității românești: VALEA!!!

Sau, mai pe înțelesul lor: KOPJATOK LE!!!

Doamne, oare când om mai auzi și noi de bine, că de blăstămății nu ducem lipsă?!

Al dumneavoastră cu respect,

Ionică Lițiu
din Chitighaz

Discuții în jurul deschiderii pieței muncii pentru români

Directorul general al Ministerului Muncii, *Ladó Mária*, a declarat recent pentru presa maghiară că Guvernul Ungar va decide la sfârșitul lunii noiembrie asupra condițiilor pe care le va impune pentru accesul muncitorilor din România și Bulgaria pe piața muncii din Ungaria dar, în același timp, avertiza că, dacă alți membri ai Uniunii Europene își vor închide granițele pentru muncitorii din cele două țări, Ungaria va face și ea același lucru.

Problema a fost abordată și în cadrul întâlnirii desfășurată la 28 august, la București, între miniștrii de externe ai Ungariei și României. La întâlnirea cu *Mihai Răzvan Ungureanu*, ministrul de externe de la Budapesta, *Göncz Kinga*, a subliniat că Ungaria nu a luat încă nici o decizie în privința deschiderii pieței muncii pentru românii care intenționează să își găsească un loc de muncă aici. Șeful diplomației maghiare a spus că deschiderea pieței muncii este studiată de Ministerul Muncii de la Budapesta și a arătat că „Ungaria a militat pentru liberalizarea pieței muncii la nivel european, dar, totodată, trebuie să ținem cont de faptul că șomajul efectiv este cel mai mare în partea de est a țării noastre”.

La rândul său, șeful diplomației române a accentuat: „Pentru noi este o chestiune de principiu, pentru că și Ungaria, ca nou stat membru al UE, a militat pentru o atitudine nediscriminatorie pentru forța de muncă migrantă și sperăm că acest principiu va fi în continuare

apărat”. Totodată, ministrul român a declarat recent că autoritățile de la București iau în calcul să răspundă cu restricții privind accesul pe piața de muncă românească pentru acele țări membre UE care nu vor permite muncitorilor români să-și găsească un loc de muncă pe piața lor, după momentul aderării României.

Președintele României *Traian Băsescu* a declarat într-un interviu pentru *International Herald Tribune*, interviu preluat de *Hotnews.com*, că problema eventualului flux de emigranți români către Europa occidentală după aderarea României „e o chestiune întreținută politic, și nu are ca bază realitățile din țară”. Băsescu a dat asigurări că întreaga dezbatere asupra emigranților români „e nefondată, fapt susținut de întărirea constantă a economiei românești”.

Președintele României spune că „și România la rândul ei se confruntă cu o ofertă redusă a forței de muncă în special în domeniul construcțiilor și o forță de muncă mobilă este unul din motivele aderării la Uniunea Europeană”.

Specialiștii în domeniu susțin că dacă unele țări vor încerca să blocheze accesul se va crea o imensă piață neagră a forței de muncă.

„România e țara care a tras cel mai mare volum de investiții străine directe din sud-estul Europei în ultimii ani. România nu are nevoie să se autodepășească considerându-se un cetățean de mână a doua”, a mai declarat Băsescu.

R. Păcș

Ioan Lițiu

La bălci

Mi-am pus cununa

De lauri ofiliți

Pe creștetu-mi înfierbântat de patimi...

Și m-am fâlit cu ea la bălci,

Printre cocote și tâmpiți;

Și proștii tăvălitu-s-au de râs,

Cu lacrimi...

M-au pus cu-alai,

Pe-un tron mânjit frumos

Să nu-i simt putregaiul...

Cu rânjete viclene m-au hulit

Și mi-au turnat să beau...

O cupă... și-ncă una,

Doar sunt bărbat, ce dracu',

Iar vinu-mi dă virtute de tribun!

Și l-am băut...

Dar m-am strâmbat în silă

Când un nebun scâncitu-mi-a-n ureche:

– Ce-i, Sire, vă pute mucegaiul?

Tâmpiții-ncing un dans drăcesc

Și mi se-nchină-n zdrențe,

Mieros...

Mi-aduc ofrandă

Câte un scuipat scârbos;

Aș vrea să urlu, însă gloata

S-a cam împrăștiat,

Și nu e nimeni să m-audă...

Iar bălciul –

S-a cam terminat!

Institutul
Cultural
Român

www.icr.ro

Muzica, un element al închinării înaintea lui Dumnezeu

Citind Cuvântul lui Dumnezeu ne îmbogățim spiritual în toate compartimentele sensibile ale vieții noastre și învățăm foarte multe lucruri care cer aplicabilitate în viața personală, viața de familie și chiar trăirea în sânul Bisericii. Relatările despre cântare în Biblie le găsim încă de la începutul Vechiului Testament, când marele conducător al evreilor, Moise, compune prima cântare, o cântare de biruință în urma trecerii Mării Roșii, o minune Dumnezeiască rămasă în istoria poporului evreu și pecetluită până în zilele noastre.

tează în cartea Faptele Apostolilor că membrii bisericii primare laudau numele lui Dumnezeu. (Fapte 2:47)

Istoria vechiului Israel este presărată cu diferite evenimente istorice sau sărbători pe care Dumnezeu prin Moise le-a pus în viața poporului evreu. Aceste sărbători erau marcate de acțiunea cântăreților, în mod special a celor care cântau la instrumente muzicale. Dumnezeu i-a spus lui Moise să facă într-un mod foarte organizat această închinare. (Levetic 25:9)

Pentru organizarea deplasării poporului evreu spre

țat și de a pune în aplicare modul de închinare a înaintașilor ei. Având în vedere acest aspect pe care îl găsim în Cuvântul lui Dumnezeu am luat decizia în biserica noastră, Biserica Pentecostală „Betel”, să formăm o orchestră simfonică alcătuită în mod special din viori, urmând pe parcurs adăugarea și altor instrumente. Copiii noștri au primit cu bucurie anunțul formării orchestrei și s-au integrat rapid în programul de repetiții care au loc în localul bisericii, sub bagheta dirijorului Valer Bogdan din Cluj-Napoca, un frate care lu-

Foto: Aurel Papp

Cântarea are rolul să stabilească relațiile pe verticală între oameni și Dumnezeu, și pe orizontală între oameni și oameni. În vederea relației noastre cu Dumnezeu, găsim modele de cântări în Biblie care proslăvesc sau scot în evidență lucrările minunate ale lui Dumnezeu. Cântarea cântată de evrei pe țărmul Mării Roșii este o cântare care scoate în evidență puterea lui Dumnezeu. (Exod 15:1-21)

Ca oameni dotați de Dumnezeu cu o anumită cantitate de putere, rămânem fascinați de acțiunile executate de puterea lui Dumnezeu care depășesc cu mult forța noastră. Aceste lucrări ale lui Dumnezeu, care se desfășoară sub ochii noștri, ne provoacă să glorificăm numele lui Dumnezeu prin imnuri care să dăinuiască peste ani transmigrându-se din generație în generație.

Evenimentul de la Rusalii care precede formării Bisericii, aduce în sufletul celor atinși de puterea Duhului Sfânt sentimentul laudei, iar evanghelistul Luca rela-

țara Canaanului, având în vedere că poporul era numeros, Dumnezeu îi vorbește lui Moise: „Fă-ți două trâmbițe de argint; să le faci de argint bătut. Ele să-ți slujească pentru chemarea adunării și pentru pornirea taberelor.” (Numeri 10:2) Cântarea o vedem prezentă chiar și în viața Domnului Isus și a ucenicilor. După cina cea de taină înainte de Ghetsemani, Domnul Isus împreună cu ucenicii, au cântat cântările de laudă. (Marcu 14:26)

În istoria poporului evreu, și chiar și a bisericii primare, găsim cântări care au marcat puterea de biruință a lui Dumnezeu a momentului respectiv. Evreii cuceră Ierihonul în sunetul trâmbițelor făcute din corn de berbec. (Iosua 6:1-27) Pavel și Sila cântau în temnița din Filipi cu picioarele în butuci și dintr-o dată un mare cutremur de pământ a mișcat temeliiile temniței, ușile s-au deschis iar ei au fost eliberați.

Privind la poporul evreu și Biserica primară, Biserica contemporană are de învă-

crează cu dăruire în formarea de orchestre în biserici din România, chiar și în biserici din alte țări europene.

Este o satisfacție sufletească și pentru părinți văzându-și copiii alergând cu viorile în mână la repetiții, având în vedere că acești copii vor învia prin cântările lor inimile celor ce vor participa la serviciile divine din biserică și nu numai. Ne rugăm ca această lucrare începută să aducă satisfacții tuturor celor care o vor urmări, inclusiv participanților la lucrare și dirijorului care, pentru a fi prezent la Micherechi, parcurge săptămânal sute de kilometri.

Dorim ca, în curând, în vederea inaugurării orchestrei, să organizăm o sărbătoare specială în biserică la care să aibă posibilitatea să participe toți cei care doresc și chiar și frați musafiri din România.

Dumnezeu să binecuvânteze astfel de inițiative din toate celelalte biserici din satul nostru, pentru că astfel se mărește numărul laudătorilor la adresa lui Dumnezeu. **Pastor Viorel Bogdan**

Lucrare misionară în Beslan

În această săptămână s-au împlinit doi ani de la atacul terorist asupra școlii din Beslan, soldat cu moartea a 330 de persoane, dintre care aproape jumătate au fost copii. Doi pastori ai bisericii baptiste din Beslan și-au pierdut șase copii în asediu, însă au avut puterea să îi încurajeze pe cei în suferință. Acum, Dumnezeu binecuvântează biserica cu o nouă misiune, potrivit reprezentantului organizației „Slavic Gospel Association”, Joel Griffith. „Consacrarea clădirii de școală duminicală reprezintă ultimul rezultat al lucrării misionare care se desfășoară în Beslan.

Credincioșii s-au apropiat de copii din comunitatea locală, iar această nouă clădire va contribui la dezvoltarea misiunii”, a declarat Griffith. Tragedia produsă la Beslan le-a oferit creștinilor posibilitatea să lucreze în spitale și școli. Griffith le cere oamenilor să se roage „pentru ca mulți copii și familiile lor să vină la biserică. Pe măsură ce tot mai mulți tineri ajung să-l cunoască pe Cristos, lucrul acesta va avea un efect pozitiv nu doar asupra Beslanului, dar și asupra întregii regiuni a Osetiei de nord”, a precizat Griffith.

Ajutoare de urgență pentru Liban și Israel

Pe măsură ce Națiunile Unite mobilizează trupe de menținere a păcii fragile, creștinii își măresc eforturile de ajutorare a oamenilor fără adăpost din Liban și Israel. Parteneri ai organizației „International Mission Board” oferă hrană, apă și alte ajutoare de urgență. Creștinii produc impact și își câștigă dreptul de a vorbi despre credința lor. Aceasta se întâmplă când oamenii întreabă, „de ce vă aflați aici?”. Rugați-vă ca tot mai mulți oameni să se întoarcă la Cristos.

130 de ani de la prima Biblie în limba rusă

Creștinii ruși aniversează 130 de la apariția primei Biblii în limba rusă. Mii de noi biserici au fost plantate în Rusia, însă credincioșii au nevoie de instrumente de evanghelizare și ucenicizare. Liga Biblică intenționează să ofere partenerilor misionari de pe tot cuprinsul Rusiei peste 85.000 de Biblii și alte resurse creștine în următorul an. De asemenea, Liga îi încurajează pe creștini să citească Cuvântul lui Dumnezeu prin participare la diferite studii biblice. Lucrătorii misionari ai Ligii Biblice vor continua să vorbească oamenilor despre speranța aflată în Cristos, informează Mission Network News.

R. P.

Taina Sfintei Nunți

Budapesta

A șasea Taină a Bisericii este Sfânta Taină a Nunții, prin care, după făgăduința mirelui și a miresei dată în mod liber în fața preotului, li se împărtășește acestora harul dumnezeiesc, care sfințește însoțirea lor după fire, prefăcând-o într-o desăvârșită și curată legătură duhovnicească, într-o unire pe viață, după chipul legăturii dintre Mântuitorul Iisus Hristos și Sfânta Sa Biserică.

Căsătoria a fost rânduită de însuși Dumnezeu încă în Vechiul Testament. Astfel, în cartea Facerii ni se arată că Ziditorul a toate a așezat căsătoria chiar de la început, prin cuvintele: „Nu e bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el.” (Facere II, 18). El a binecuvântat însoțirea bărbatului cu femeia.

Cu câteva săptămâni în urmă, au stat în fața altarului bisericii din Micherechi *Gheorghe Ruja* și *Silvia Karcag*, pentru a-și uni sortile. Taina Sfintei Nunți a fost săvârșită de preotul paroh *Ioan Bun* și părintele protopop *Aurel Becan*. Nașii au fost *Tiberiu* și *Aneta Duma*.

Sâmbăta trecută, în capela ortodoxă română din Budapesta a avut loc ceremonia de cununie a tinerilor *Cristian Luțai* și *Ella Horvath*, nașii lor fiind *Adrian Maghiaru* și *Adriana Luțai*. Cununia religioasă a fost oficiată de părintele paroh *Marius Maghiaru*.

E. I.

Micherechi

Maica Domnului, făcătoarea de minuni

Povestea icoanei de la Mănăstirea românească „Prodromu”, de pe muntele Athos

Oricine reușește să ajungă pe Sfântul Munte Athos este protejat de Maica Domnului. În cel mai mare așezământ monahal românesc athonit, Mănăstirea „Prodromu”, se găsește o icoană deosebită, numită „Prodromița” (Înainte-Mergătoarea). Iată povestea acestei icoane.

În timpul ridicării sfântului lăcaș românesc pe muntele Athos (1852–1866), părintele stareț Nifon era preocupat de „dobândirea unei sfinte icoane a Maicii Domnului, care să fie spre mângâierea confrăților și a vizitatorilor, totodată protectoare și de grije purtătoare acestei sfinte noi Monăstiri”.

Cu toate că a vorbit cu mulți zugravi de pe Athos, părintele nu a găsit nici un meșter într-atâta de iscusit încât să zugrăvească, pe scândură de tei, icoana Maicii Domnului, purtându-l pe Iisus în partea stângă a brațelor. Părintele impusese niște condiții: în tot timpul lucrului, pictorul trebuia să se roage la Maica Domnului, să citească Acatistul sau Paraclisul în toate zilele, să nu mănânce nici să bea înainte de lucru, iar după mâncare, să nu mai lucreze, să se păzească în curățenie trupeză până la terminare, să fie mărturisit la duhovnic, să nu se certe sau să se urască cu nimeni.

În anul 1863, părintele Nifon, însoțit de părintele ieromonah Nectarie, veni în România. Într-o bună zi, ajunseră cu treaba și prin târgul Ieșilor. Aici, aflară de un anume lordache Nicolau, zugrav evlavios. Acesta primi cu bucurie condițiile impuse, dar „se umilea, zicând că-i tremură mâinile de bătrânețe și nu mai poate zugrăvi așa de bine și de curat ca altădată”. Cei doi călugări îl încurajară și lordache se puse pe lucru.

În câteva zile, a terminat de zugrăvit, cum s-a priceput mai bine, veșmintele și celelalte părți ale icoanei, lăsând la urmă Sfintele Fețe, după cum este arta zugrăvirii icoanelor. S-a apucat și de reprezentarea chipurilor Maicii Domnului și al lui

Icoana care s-a pictat singură

Iisus, dar degeaba se străduia, nu reușea să le zugrăvească bine. Mâhnit, lasă lucrul până a doua zi. Dis de dimineață, se apucă de lucru, dar în loc să repare, mai rău schimonosea chipurile. Atunci i-a chemat pe cei doi părinți. Aceștia, văzând lucrarea, se întristară, crezând că nu este voia lui Dumnezeu și a Maicii Domnului ca noul lăcaș, „Prodromu”, să aibă un dar și o mângâiere duhovnicească.

Zugravul acoperi icoana cu o pânză și se duse la culcare. A doua zi, după câteva mătănii, intră în camera de lucru. A dezvelit icoana, iar văzând-o, a căzut în genunchi, proslăvind pe Maica Domnului: chipurile erau îndreptate și bine încuviințate, pline de har dumnezeiesc și de veselie! Peste noapte, se săvârșise minunea!

Iată ce a scris, lordache Nicolau, în prezența ucenicilor săi: „Eu, lordache Nicolau, zugrav din orașul Iași, am zugrăvit această Sfântă Icoană a Maicii Domnului, cu însăși mâna mea, la care a urmat o minune – după ce am isprăvit veșmintele, după meșteșu-

gul zugrăvirii mele, m-am apucat să lucrez Fețele Maicei Domnului și a Domnului Iisus Cristos. Privind eu la chipuri, cu totul a ieșit din potrivă, pentru care foarte mult m-am mâhnit, socotind că mi-am uitat meșteșugul. Seara, m-am culcat scârbit, nemâncând nimic ziua aceea. A doua zi, după ce m-am sculat, am făcut trei metanii Maicei Domnului, rugându-mă să-mi lumineze mintea, să pot isprăvi Sfânta Ei Icoană. Când m-am dus să mă apuc de lucru, am aflat chipurile dresă desăvârșit, precum se vede. Văzând această minune, n-am mai adaos a-mi pune condeiul, fără numai am dat lustrul cuviincios, deși cu greșală am făcut aceasta, ca să dau lustru la o asemenea minune”. Aceasta este povestea sfintei icoane, scrisă pe 29 iunie 1863; manuscrisul se află în arhiva Mănăstirii „Prodromu”.

Lordache a trimis un ucenic să-i înștiințeze pe cei doi părinți – Nifon și Nectarie. Vestea zugrăvirii divine a icoanei s-a răspândit cu iuțeală, întreg târgul Ieșilor adunându-se la poarta zugravului să vadă minunea.

Da sau Nu?

1. Capitala Afganistanului este Kabul
2. David Beckham poartă numărul 10 în echipa Real Madrid
3. Sir Winston Churchill a murit în anul 1965, la vârsta de 80 ani
4. Martina Navratilova a avut prima victorie din Wimbledon în anul 1978
5. Tutti Frutti este un fel de înghețată italiană
6. Galeria Zwinger se află la Viena
7. Fotograful a fost descoperit de Thomas Alva Edison
8. Bertold este nume bărbătesc de origine germană
9. Tavanul Capelei Sixtine are o suprafață de 650 m²
10. Kugler, Hauer, Gerbaud au fost cofetari renumiți
11. 10° Celsius este egal cu 60° Fahrenheit
12. Furnica are 5 nasuri
13. Turnurile World Trade Center din New York au fost atacate în 1 septembrie 2001
14. Prima școală medie în România (de limba română) s-a încheiat la București
15. Numele original al lui George Bacovia este George Vasiliu
16. Statuia lui M. Eminescu, creată de Oscar Han, se află la Mamaia

Rezolvare:

1. Da 2. Nu (are numărul 23) 3. Nu (la vârsta de 90 de ani) 4. Da 5. Da 6. Nu (la Drezda) 7. Da 8. Da 9. Nu (520 m²) 10. Da 11. Nu (50° Fahrenheit) 12. Da 13. Nu (la 11 septembrie 2001) 14. Nu (la Brașov) 15. Da 16. Nu (la Constanța)

Ana Crișan

„Fără să fi văzut Capela Sixtină nu este posibil a-ți forma o idee despre ce este capabil să realizeze omul.”

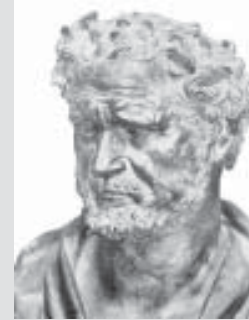
(Johann Wolfgang von Goethe)

MARI GÂNDITORI AI LUMII

Democrit c. 460–370 î.Hr.

Universul este în esență compus din atomi indivizibili aflați în continuă mișcare

Deși se spune că Democrit era puțin apreciat de către elita intelectuală a Ateinei, fără îndoială poate fi considerat unul dintre reprezentanții de seamă ai gândirii presocratice, metafizica sa atomistă fiind totodată pe deplin admirată pentru aerul său vădit modern.

Pentru Democrit, universul este în esență compus din atomi indivizibili aflați în continuă mișcare și deplasându-se într-un vid infinit. Obiectele materiale sunt înălțuri temporare ale acestor atomi, și ele se formează și se distrug pe măsură ce atomii se adună laolaltă sau se dispersează, în funcție de acțiunea forțelor naturale, în timp ce atomii înșiși sunt eterni și indestructibili. Ca replică la Zenon, Democrit susținea că deși atomii pot fi divizați geometric, doar materia ce conține spațiul – anume părți din vidul dintre atomi – poate suferi divizare fizică. Atomul însuși nu poate fi divizat pe plan fizic, din moment ce este solid prin excelență, excluzând total vidul și fiind prin urmare indivizibil.

Atomismul său reprezintă o încercare convingătoare de a armoniza concepțiile filosofilor anteriori. Prin Heraclit, filosofia atomistă consimte că schimbarea și mișcarea sunt stări ale naturii necesare și posibile. Dar la Democrit găsim aderență și la problematica nonexistenței sau nonființei, întâlnită la Parmenide. Tot ceea ce există este o înălțuire de atomi, chiar și gândurile. Însă alături de Parmenide și Zenon, el susținea că mișcarea ar fi imposibilă dacă universul ar fi compus doar din materie. Universul ar fi atunci un corp solid imens în care schimbarea este imposibilă, exact așa cum afirmase Parmenide. Pentru a explica mișcarea, a postulat că singura nonființă adevărată este vidul infinit, spațiul absolut în care atomii se află în permanentă mișcare. Se poate presupune că Parmenide ar avea de obiectat la această idee pe temeuri logice: a spune că un vid este, înseamnă a spune

că vidul există, deci se poate afirma, cu riscul contradicției, că vidul este absența ființei sau existenței. Soluția oferită de Democrit, ingenioasă prin noutatea sa, deși nu foarte convingătoare, abandona vechea idee (ironic reînsofletită de Einstein prin teoria relativității) cum că vidul sau spațiul trebuie conceput ca o proprietate a materiei, și susținea că vidul infinit este pur și simplu absența materiei și este substanțial independent de existența atomilor.

Această problemă a relației dintre vid și materie, sau, în limbaj filosofic, a statului ontologic al spațiului, va

reapărea mult mai târziu în dezbaterile extinse dintre Isaac Newton – care va sprijini ideea spațiului absolut ca un fel de receptacol pentru materie, întâlnită la Democrit –, și Leibniz, care a gândit spațiul doar ca o relație între obiecte fizice. Istoria acestei controverse este ea însăși interesantă, întrucât până la Einstein, opinia generală printre filosofi și oamenii de știință înclina în favoarea lui Democrit și Newton, în timp ce acum argumentele lui Parmenide, Leibniz și Einstein au întâietate.

Teoria atomistă a lui Democrit are și alte conotații moderne, întrucât tot el a susținut că fiecare eveniment ce se petrece în univers este determinat în mod cauzal de evenimentele anterioare, pornind de la faptul că obiectele materiale se comportă potrivit ciocnirii atomilor, așa cum o minge de biliard ce o lovește pe alta face ca fiecare dintre acestea să-și modifice traiectoria. O versiune mult mai sofisticată a acestei concepții, numită „determinism”, a fost deopotrivă apărută cu strășnicie și atacată în istoria recentă a filosofiei, rămânând un subiect de dezbateră valabil și astăzi.

„Democrit meditănd”, Salvatore Rosa (1615–1673)

Mai puțin de 100 de mii de elevi în clasele întâi

În mod oficial, data de 1 septembrie a fost prima zi a anului școlar 2006/2007

pentru elevii din Ungaria. Deși era zi de vineri, unele școli au și ținut festivitatea

de deschidere a anului școlar, iar în altele doar la sfârșitul săptămânii s-au desfășurat serbările. La 4 septembrie însă toți școlarii și-au luat ghiozdanul plin cu cărți și caiete, reluându-și activitatea de la școală.

În acest an pentru 1.384 milioane de copii și tineri din Ungaria a început școala, dintre care 97.622 sunt micii elevi din clasa întâi, numărul lor pentru prima dată ajungând sub 100 de mii în țară. Conform datelor Ministerului Învățământului, alături de cei 97 de mii de elevi ai școlilor generale, 32.569 de elevi de clasa I s-au înscris în școli profesionale, 50.718 în licee tehnice și 46.023 în licee.

În total, în școlile generale din Ungaria învață 845.592 de copii, în liceele tehnice 247.532, iar 173.938 de tineri sunt liceeni care, după cei patru ani petrecuți în băncile școlii, vor da examene de bacalaureat.

R. Păcșay

Prima zi la școala din Apateu

A sunat clopoțelul și pentru copiii din Apateu. După deschiderea festivă a noului an școlar, de către directoarea școlii, *Vad Erzsébet*, educatoarea grupei pregătitoare de la grădiniță a predat elevii de clasa întâi învățătoarei *Maria Tóth Kürti*.

Aceștia au fost întâmpinați de elevii clasei a VIII-a cu caiete și creioane. Din păcate, numărul copiilor este din ce în ce mai scăzut în localitate, astfel anul acesta în clasa I au început cursurile cinci elevi.

V. J.

Studentii și-au început cursurile

Începerea noului an școlar la Catedra de limba română de la Facultatea Tessedik Sámuel din Szarvas a debutat sub auspicii bune, ne informează profesoara *Lucreția Fluieraș*.

Cursurile facultății au început pe 25 august, iar secția de limba română s-a îmbogățit anul acesta cu un număr de 14 studenți, la profilul educatori și învățători, actual lăudându-se cu un număr mare de studenți:

20 la fără frecvență și 15 la zi. La Catedra de limba și literatura română din cadrul Universității de la Seghedin, cursurile au început la 4 septembrie. Începând cu anul acesta, studenții de la Seghedin vor studia într-o nouă structură de instruire a sistemului Bologna. Efectivul studenților de la catedră este în jur de 35 dintre care 8 studenți își încep primul an de studii.

A.L.C.

15 elevi au început cl. I la Școala Generală „N. Bălcescu” din Jula

Reguli de circulație

Care copil nu respectă regulile de circulație?

Săptămâna designului la Budapesta

În perioada 25 septembrie și 1 octombrie, la Budapesta va avea loc cea de-a treia ediție a Săptămânii Internaționale a Designului. La manifestarea internațională, România participă cu expoziția intitulată „E PUR SI MUOVE!”, reunind proiecte de cercetare în

designul de transporturi seminate de studenți și cadre didactice ale Secției de Design din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București.

Expozițiile vor fi vernisate la Clubul Gödör din Piața Elisabeta din capitala ungară.

R. P.

Liceul N. Bălcescu pe internet:
www.balcescu.sulinet.hu

Spectacol românesc de teatru la Budapesta

Autogovernarea română din sectorul V al Capitalei și Institutul Cultural Român ne-a invitat luni, 28 august, la spectacolul de teatru „Tot ce se dă” de Ioan Peter, susținut de actorii Teatrului Național din Cluj: Emanuel Petran, Cătălin Herlo, Matei Rotaru și Ionuț Caras, în regia lui Cristian Nedeș și scenografia Vilaine Demaubeau din Franța.

Despre ce este vorba în această comedie neagră? Este vorba despre o odisee, o odisee a românilor plecați din țară în căutarea iluziilor. Destine zbuciumate, comportamente complexate datorită închiderii și înapoierii în care au trăit. De fapt, suflete inocente care ușor ajung pe mâna unor manipulanți, excroci, proxeneți. Grotescul situațiilor impune un ritm anume pe care regizorul l-a găsit montând această piesă într-un mod neconvențional. Obiecte care se transformă, elemente de recuzită și costum simbolice, plastica mișcării amplă și jocul tinerilor clujeni spontan, deosebit, uneori parcă improvizat în sensul bun al cuvântului.

Un spectacol deosebit, pe un text deosebit mult aplaudat de publicul românesc prezent în sala de spectacol al Centrului Cultural „Aranytíz”.

Imediat după stingerea ultimelor aplauze, domnul Gheorghe Mihăiescu, președintele Autogovernării românești din sectorul V, a avut amabilitatea să ne acorde un scurt interviu.

– Stimate domnule preșe-

dinte, vă rog să-mi vorbiți despre ceea ce s-a întâmplat în această seară!

– În această seară s-a continuat una din tradițiile autogovernării sectorului V, tradiție de a invita teatre din România pentru a oferi românilor din Capitală spectacole teatrale atât cu piese clasice, cât și cu piese moderne. Acest lucru ne lipsea pentru că în Ungaria nu avem teatru în limba română, care să asigure publicului nostru spectacole și dramaturgie în limba maternă.

– În ultimii ani câte spectacole de teatru au fost invitate de către sectorul V, implicite de către domnia voastră?

– În perioada cât eu am condus Autogovernarea românească din sectorul V, este vorba în total de 6 ani, au sosit din România trupe de teatru din Arad, Oradea, Timișoara, Cluj, Brăila și București, dar în afara de teatru am organizat spectacole cu trupe de tineri cât și alte spectacole artistice.

– Sectorul V al Capitalei, în timpul mandatelor dumneavoastră, a fost un loc al culturii românești. La ce ne putem aștepta în viitor, după următoarele alegeri minoritare?

– Eu nu pot să vă răspund la această întrebare dar, așa cum am spus și în cuvintele mele de mulțumire adresate trupei de teatru din Cluj și dvs. spectatorilor, eu sper că nu se va întrerupe acest fir și se vor asigura spectacole teatrale și în viitor pentru publicul românesc din Budapesta. Aș dori să comunic că în acest

sector, datorită legii minoritare modificate, nu ne alegem nici în continuare noi pe noi, adică minoritarii români pe minoritarii români, iar în cazul nostru a ieșit mult mai catastrofal, să zic așa, decât în sistemul nemodificat. Acest sistem nou este mult mai dezastruos pentru minoritatea română, ca atare bișnița a primit un teren mult mai puternic și aici nu activitatea contează, nu servirea minorității, ci cu totul alte considerente, manipulații de natura ca să apară elemente care n-au absolut nimic comun cu minoritatea românească. Nu știu dacă va continua ceea ce noi am început, dar mi-am exprimat și îmi exprim în continuare speranța că, totuși, poate ceva se va continua.

– În 9 septembrie urmează un nou eveniment cultural. Despre ce este vorba?

– Este vorba tot despre o tradiție a noastră, să oferim publicului programe culturale echilibrate în ceea ce privește speciile artistice, fie artă populară, fie artă creată. Iar în 9 septembrie încheiem seria programelor organizate de Autoconducerea românească din sectorul V. Pentru aceasta am invitat o formație din orașul Carei. Formația se numește „Ceatarea”, formație de mare prestigiu, care va sosi din Spania la Budapesta, unde au participat la un festival de muzică și instrumente arhaice. Deci este un eveniment deosebit și inedit.

Mihai Felician Cozma,
Budapesta

Profesorii de română din afara României la Sinaia

Institutul Cultural Român a organizat recent cea de-a XV-a ediție a Cursurilor de perfecționare pentru cadre didactice care predau în limba română în țările din jurul României. Cursurile de perfecționare de la Sinaia s-au desfășurat în perioada 16–26 august, la care au participat cadre didactice din Ucraina, Republica Moldova, Bulgaria și Serbia.

După cum coordonatorul proiectului Ana Radu a informat presa, Institutul Cultural Român încearcă, pe cât posibil, să mențină legăturile culturale, științifice și spirituale cu românii din afara granițelor, prin intermediul acestor profesori și să impulseze învățământul în limba română.

Acest curs de perfecționare face parte din seria de acțiuni care urmăresc menținerea legăturilor culturale, științifice și spirituale cu românii din afara granițelor României. În cadrul celor

zece zile, profesori universitari, membri ai Asociației Naționale a Profesorilor de Limbă și Literatură Română „Ioana Em. Petrescu” (ANPRO) din Cluj-Napoca au susținut cursurile de metodică și didactică, iar seminariile și prelegerile interdisciplinare au fost ținute de personalități ale vieții culturale românești.

În cadrul atelierelor interactive participanții au avut prilejul să dezbată problemele specifice comunităților românești din afara granițelor, precum și teme legate de cerințele unui învățământ performant, de integrarea identitară, globalizare.

Deși în anii anteriori au participat la cursuri de perfecționare de la Sinaia și profesori de română din Ungaria, în acest an, comunitatea noastră nu a fost reprezentată printre cadrele didactice române din afara României.

R. Pătaș

Punct de trecere a frontierei temporar între Ateaș și Geszt

Sâmbăta trecută, la 2 septembrie, între localitățile Ateaș din România și Geszt din Ungaria a fost deschis un punct de trecere a frontierei temporar, evenimentul fiind cel de-al treilea de acest gen. Primarii celor două localități înfrățite au fost cei care au deschis oficial frontiera dintre cele două țări.

Deschiderea punctului de trecere a frontierei de la granița dintre România și Ungaria este organizat anual, deoarece cele două comunități sunt înfrățite, iar autoritățile speră că punctul de trecere a frontierei va deveni chiar funcțional permanent în viitor. „Este al treilea an consecutiv când deschidem acest punct de trecere a frontierei temporar. Sperăm să îl deschidem de atâtea ori până o să avem o trecere permanentă. Pe lângă că

suntem înfrățite, avem motive comune pentru a solicita deschiderea unui punct de frontieră”, a declarat primarul comunei Cefa, Sorin Roman.

După deschiderea festivă a hotarelor, la Geszt au fost organizate mai multe manifestări culturale și sportive, spectacole muzicale, a avut loc o paradă de modă, un meci de fotbal și concerte cu șlagăre. Cu toate că deschiderea graniței ar fi trebuit să însemne un prilej de bucurie și pentru locuitorii comunei Cefa, puțini au fost cei care au participat la manifestările din Ungaria, pentru că deși punctul de trecere a fost deschis simbolic, numai pentru o zi, românii au avut nevoie de pașaport pentru a intra pe teritoriul Ungariei.

R. P.

Teatrul Național din Cluj

„Singura soluție a comunității este de a se susține pe sine însăși”

Cercetări la românii din Ungaria

Profesoarele universitare Otilia Hedeșan și Florentina Leucuția de la Universitatea de Vest din Timișoara și Mihaela Bucin de la Catedra de Limba și Literatura Română din cadrul Universității din Seghedin au început zilele trecute cercetări în cadrul proiectului „Populațiile istorice românești astăzi”, în localitățile Micherechi, Chitighaz și Otlaca-Pustă. Prima parte a convorbirii despre scopurile acestui proiect a apărut în numărul trecut, iar mai jos continuăm interviul realizat cu profesoarele Otilia Hedeșan și Mihaela Bucin.

– Cât timp aveți pentru câte-o comunitate?

– Avem 70 de zile pentru această comunitate, pentru altele probabil mai mult. Asta înseamnă destul de mult. Am imaginat 70 de zile în ideea că vor veni mai multe persoane în număr mai redus de zile. Undeva în toamnă târziu o să mai revenim, foarte probabil cândva în noiembrie, după ce trece campania intensă de munci agricole și după ce începe și anul universitar. 70 de zile înseamnă foarte mult, înseamnă că un cercetător ar putea să stea în 2–3 sate să spunem două luni de zile, ceea ce înseamnă foarte mult pentru a lucra aprofundat, pentru a cunoaște oamenii, pentru a observa la fața locului aceste lucruri. Când noi am pornit proiectul ne-am gândit inclusiv la faptul că unii dintre noi au deja experiență din aceste comunități. Chiar dacă, să spunem de data aceasta am stat 10 zile în Ungaria, am mai lucrat și altă dată, nu am mai avut neapărat nevoie de un tampon de timp pentru acomodare. O să vedem către toamnă, cum va fi când o să fie colegi care nu au lucrat în aceste comunități... Nu e un lucru simplu, pentru că etnologia română de la 1906 încoace s-a format după un principiu pe care în prezent antropologia occidentală îl numește „antropologie acasă”. S-au făcut cercetări fiecare acasă la el. Foarte adesea acasă la el înseamnă mai mult decât români în România, cine-i maramureșean în Maramureș, cine e bănățean în Banat și așa mai departe. Nu are experiența cercetărilor în afara granițelor care ridică alte probleme, unde relația cu interlocutorul este oarecum diferită.

– Comunitatea românilor din Ungaria este relativ mică. Care sunt totuși „curiozitățile” ei?

– Este o comunitate mică în prezent. Un scurt studiu demografic poate să releve care este destinul său pe aceste ultime decenii de când se definește ca atare ca o comunitate a românilor din Ungaria. Sunt o mulțime de lucruri care pot să atragă atenția aici. Să spun doar unul dintre ele: este un atașament fantastic pentru povestitorii celebri care, prin jocul întâmplării și eforturile câtorva culegători foarte harnici, au ajuns ca repertoriile lor să fie puse în pagină de text și în pagină de carte. Sunt absolut impresionată să constat că în Ungaria, nu numai că au apărut o serie de cărți cu repertoriul întreg al câtorva povestitori care au povestit prin deceniile 7–8 după modelul școlii monografiste maghiare, dar în prezent toți acești trei povestitori au plăci memoriale. Asta nu se întâmplă niciunde în lume. Sunt uimită să constat că la Otlaca-Pustă una dintre asociațiile culturale de acolo poartă numele unui povestitor. O placă memorială este așezată pe clădirea unei biblioteci, în condițiile în care doi dintre cei trei povestitori au debutat ca analfabeți, abia după aceea unul din ei a învățat să scrie și așa mai departe. E o fantastică încercare de a face dintr-un subiect care părea uitat, dintr-un subiect de etnografie de deceniul șapte și deceniul opt, un fel de marcă de identitate, o marcă de identitate culturală de foarte bună calitate. Subiectul acesta, la prima vedere, este un subiect neutru, la a doua vedere, dând un anumit gen de noblete culturală comunității, și în al treilea rând,

cred eu, chiar dacă lucrurile acestea nu par evidente dinpre prezent, vorbind despre unitatea comunității, despre posibilitatea ei de a se asocia în jurul unor simboluri culturale care sunt ale tuturor nu doar ale uneia sau alteia dintre părțile care pot să interpreteze într-un fel sau altul alte fenomene. Un alt subiect de interes îl reprezintă acest atașament al foarte multor oameni pentru familiile lor și pentru locul din care provin. Am discutat la un moment dat cu un tânăr de la Micherechi, care este student în momentul de față și care dezvoltă lucrurile cumva dramatic, retorizând, spunând ceva de genul „dacă mi-ar cere cineva să îmi dau viața pentru Ungaria sau pentru România, nu mi-aș da-o nici pentru Ungaria, nici pentru România, dar mi-aș da-o pentru Micherechi”. Este statutul unei anumite minorități. E un ideal al acestor comunități care au două țințe. Ar dori să facă bine și prin integrarea într-o direcție și prin integrarea în alta, dar loviturile lor vin din ambele părți. Și atunci singura soluție a comunității este să găsească o formă din aceasta de a se susține pe sine însăși. Este un interes fantastic pentru trecut și pentru trecutul acestor locuri.

– Unde continuați cercetările?

– Anul acesta nu mai avem altceva în program. La final de ianuarie, început de februarie o să mergem în Bulgaria. Apoi Ucraina și Serbia este ultima. În măsura posibilităților, o serie de colegi ai noștri vor încerca să meargă în comunitățile de aromâni din Balcani.

Munca cercetătoarelor din Timișoara a fost ajutată de profesoara universitară Mihaela Bucin de la Seghedin, care ne-a vorbit despre stațiile cercetărilor în Ungaria.

– Pentru aceste două săptămâni am avut în plan localitățile foarte importante, deoarece s-au menținut încă din multe puncte de vedere pe linie românească, adică Micherechiul și Chitighazul.

Eu cunosc aceste localități atât datorită faptului că în urmă cu 5–6 ani am fost la Micherechi într-o tabără de folclor, organizată de Emilia Martin, director la Muzeul „Erkel Ferenc” din Julia, iar la Chitighaz am locuit opt ani de zile. Și eu la rândul meu am cerut sfaturi și ajutor Emiliei. Am fost la muzeu împreună cu Otilia și Emilia ne-a ajutat cu mare plăcere și chiar ea a fost cu noi la Micherechi. Iar la Chitighaz ne-a ajutat Florica Santău. Am fost la Micherechi trei zile la rând. Am luat contact, în primul rând,

gem familiei ortodoxe, familiei baptiste, familiei penticostale. În afară de persoane care aparțin comunității tradiționale din Micherechi, am făcut descinderi și la noii micherecheni, care sunt sau nu sunt luați în seamă... Sau cât de conștientă este comunitatea din Micherechi și chiar administrația și conducerea satului despre importanța acestor noi miche-recheni, aceasta ar fi o altă problemă. Și acolo am avut în vedere și religia, am vorbit și cu ortodocși, cu baptiști, cu penticostali stabiliți la Micherechi, proveniți din

cu soții Martin, o familie de intelectuali de la sat, și am încercat să aplicăm un nou tip de cercetare specifică antropologiei. Am încercat să aplicăm tehnica aceasta antropologică, am renunțat la procedeele clasice de cercetare folclorică: nuntă, boțez, moarte, descânțec. Am renunțat la acestea, ca să pot să vorbesc și despre prezent, pentru că altfel se reducea toată această culegere la trecut. În partea întâi a proiectului este vorba despre reeditările cărților iar în partea a doua desfășurăm o cercetare despre situația actuală a comunităților istorice românești, de data aceasta din Ungaria. Deci, Emilia ne-a dus la câte-o familie și am întrebat dacă au fotografii. Și atunci gazdele casei au început să vorbească despre poze, și de aici poveștile se țin și se nasc unele pe altele: trecutul și prezentul, rudele, întâmplările, războiul, pacea, situația actuală a Micherechiului, credința ș.a.m.d. Am încercat să ale-

Bihor, din Moldova, din Bucovina.

– La Chitighaz ce fel de cercetări ați făcut?

– La Chitighaz am lucrat doar o zi. Aici nu o să fie așa de nuanțată problema, pentru că aici s-au stabilit cu mult mai puțini români veniți de dincolo. Desigur sunt și baptiști, și ortodocși. Sunt mulți veniți din România, dar majoritatea și la Chitighaz sunt unguri, sunt doar câteva familii de români. Eu cred că Chitighazul fiind mult mai eterogen, mult mai amestecat decât Micherechiul, problemele acestea s-au rezolvat altfel. La sfârșit de săptămână mai mergem și la Otlaca-Pustă să vedem ce fel de amintiri mai găsim.

Specialistele ne-au mai atras atenția că descinderea lor aici a avut un mare succes și pentru că l-a pus pe domnul Alexandru Hoțopan la lucru și prin aceasta dânsul s-a convins din nou de valoarea muncii pe care a făcut-o ani de-a rândul.

Rita Pătcăș

Marile personalități ale României

În recenta campanie lansată la Televiziunea Română cu titlul „Mari Români”, telespectatorii au decis la începutul lunii iulie cine să intre în finala campaniei pentru cel mai important român din istorie. Așadar primii zece „Mari Români” premiați – în ordine alfabetică – sunt: Ion Antonescu, Constantin Brâncuși, Carol I, Nadia Comăneci, Al. I. Cuza, Mircea Eliade, Mihai Eminescu, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Richard Wurmbrand.

În următoarele săptămâni vă vom prezenta viața și activitatea acestor mari personalități.

8. Ștefan cel Mare – Apărător de țară și ctitor de lăcașuri sfinte

Odrăslit din pământul Moldovei, măritul Voievod Ștefan cel Mare a fost numit și cinstit din totdeauna de către poporul drept-credincios: bun, mare și sfânt. Bun pentru faptele sale de milostenie, mare pentru iscusința cu care a condus țara cu dreptate, Dumnezeu pedepsind prin el pe cei lacomi și trădători, sfânt pentru lucrarea lui întru apărarea întregii creștinătăți și zidirea unui mare număr de biserici și mănăstiri. Încercat, pe parcursul lungii sale domnii, de numeroase suferințe, nu și-a pierdut niciodată nădejdea în Bunul Dumnezeu ci, cu evlavie și-a purtat jugul vieții sale.

Bine credinciosul Voievod Ștefan cel Mare s-a născut la Borzești, din părinți creștini, voievodul Bogdan al II-lea și doamna sa Maria Mălina Oltea, arătându-se din frageda copilărie cu deosebită dragoste față de țară și credința strămoșească. Curând, după uciderea tatălui său, este chemat la tronul Moldovei la 12 aprilie 1457. A fost „ridicat domn” și „pomăzuit spre domnie”, de mitropolitul Teoctist „la locul ce se cheamă Direptatea”. Cronicarul Grigore Ureche – din Letopisețul căruia am citat aceste cuvinte – făcea din el figura centrală a vechii istorii a Moldovei, socotindu-l apărătorul pământului strămoșesc în fața primejdiei tot mai amenințătoare a Semilunei, dar și unul din cei mai de seamă ctitori de lăcașuri sfinte din istoria țării sale.

Cei 47 de ani de domnie ai lui Ștefan cel Mare n-au fost altceva decât o perioadă de eforturi pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței țării sale. În suși tronul Moldovei l-a cucerit prin luptă – la Doljești pe Siret și Orbic în ținutul Neamțului – împotriva lui Petru Aron, ucigașul tatălui

său. La 25 ianuarie 1465 cetea Chiliea intră în stăpânirea Moldovei, iar cucerirea acesteia a dus însă la o expediție a lui Matei Corvinul în Moldova în 1467, urmărind înlăturarea lui Ștefan din domnie. Expediția s-a încheiat cu înfrângerea armatei ungare la Baia, unde regele a scăpat cu viață. Peste doi ani Ștefan a reușit să înlăture pe pretendentul la tron Petru Aron, care a fost prins și decapitat.

De acum înainte Ștefan și-a îndreptat toate eforturile împotriva puternicului stat otoman, condus pe atunci de Mahomed II, cuceritorul Constantinopolului. În 1470 o oaste tătară era distrusă la Lipnic (Lipinti) în apropiere de Nistru. În urma unor expediții ale lui Ștefan în Țara Românească, unde voia să aibă un domn credincios, în locul celor impuși de turci, sultanul a trimis împotriva lui o armată puternică condusă de Soliman Pasa unde Ștefan a obținut o strălucită biruință, în 1475 în apropierea orașului Vaslui.

La 26 iulie 1476, la Războieni sau Valea Albă, oastea moldoveană a fost înfrântă de superioritatea

zdrobitoare a armatei turcești, care se ridica la aproximativ 150.000 de oameni. Această luptă, memorabilă pentru apărarea pământului străbun a fost consemnată și în pisania bisericii ridicate de Ștefan după 20 de ani, la Războieni, prin aceste cuvinte înduioșătoare: „... S-au ridicat puternicul Mahomed, împăratul turcesc, cu toate puterile sale răsaritene... și au venit să prade și să ia Țara Moldovei. Și au ajuns până aici, la locul numit Valea Albă. Iar noi, Ștefan Voievod și cu fiul nostru Alexandru am ieșit înaintea lor și am făcut mare război cu ei, în luna iulie 26; și cu voia lui Dumnezeu au fost înfrânți creștinii de păgâni. Și au căzut acolo mulțime mare de ostași ai Moldovei...”. Cu toată înfrângerea suferită, Mahomed nu și-a văzut gândul împlinit. Ajungând la Suceava, a dat ordin ca orașul să fie ars; cetatea n-a putut fi însă cucerită, fiind apărată de hatmanul Sendrea cu ostașii lui. Tot așa n-au putut fi cucerite nici cetățile Hotin și Neamț. Foamea și ciuma băntuiau în toată armata turcească. În astfel de condiții, sultanul a fost nevoit să dea ordin de retragere, fără să și fi realizat planul de cucerire a Moldovei. O permanentă amenințare pentru Moldova erau și oștile lui Baiazid, dar după mai multe lupte pentru apărarea pământului strămoșesc, în cele din urmă Ștefan a fost nevoit în 1489 să încheie un tratat de pace cu turcii, plătind Imperiului Otoman un haraci de 3000 de florini venețieni. Spre sfârșitul domniei, în 1497, regele polon Albert a pornit și el o campanie împotriva Moldovei, cu gândul de a-l pune domn pe fratele său Sigismund. Suceava a fost asediată timp de trei săptămâni. Rezultatul este bine cunoscut: oastea polonă a fost zdrobită e Ștefan în Codrul Cosminului, un alt corp de oaste a fost nimicit de vornicul Voldur la Lentzești. În anul următor are loc o expediție moldovească în Polonia. Conflictul se încheie printr-un tratat moldo-polon, în 1499.

Ultimii ani de domnie fură ani de pace. Cel care spunea în actele scrise că este *din mila lui Dumnezeu domn al Țării Moldovei*, Ștefan a zidit 44 mănăstiri și biserici, conform tradiției, după fiecare luptă o biseri-

că. Numărul lăcașurilor de închinare a sporit prin mănăstirile, schiturile și bisericile de mir ridicate de Ștefan însuși sau de unii dintre dregătorii săi. La mănăstirea Neamț a ridicat din temelie o biserică nouă, la Bistrița a zidit o clopotniță cu paraclis, care, de asemenea, dăinuiește până în zilele noastre. În ultimii ani de domnie a înălțat o biserică nouă la mănăstirea Dobrovăț. Toate trei au fost înzestrate cu o serie de danii.

O altă categorie de lăcașuri de închinare sunt cele ridicate din temelie de el însuși, deci mănăstiri și biserici noi. Pe primul loc se situează mănăstirea Putna, care la 3 septembrie 1470, a fost sfințită de un sobor de 64 de arhierei, preoți și diaconi, în frunte cu mitropolitul Teoctist și episcopul Tarasie al Romanului, după cum relatează Letopisețul de la Putna. O altă ctitorie a lui Ștefan este Voronețul, ridicată pe locul unui schit din lemn, în care, potrivit tradiției, ar fi trăit Daniil Sihastrul, de la care domnitorul a primit sfat și cuvânt de mângâiere în ceas de grea cumpănă în timpul luptelor pentru apărarea pământului strămoșesc. Ea și-a câștigat un renume deosebit în lumea întreagă pentru picturile sale exterioare, realizate în jurul anului 1547, sub îndrumarea mitropoliților Teofan I și Grigorie Roșca.

Tot lui Ștefan cel Mare îi aparțin mănăstirile Tazlău, și Sfântul Ilie de lângă Suceava (azi în acest oraș), ambele devenite cu timpul biserici parohiale.

Numărul bisericilor de mir ctitorite de Ștefan este mult mai mare decât al mănăstirilor. Unele din ele au fost ridicate în amintirea unor biruințe după marile lupte cu turcii. Toate au fost ridicate în ultimele două decenii de domnie. Între ele se pot aminti bisericile din Badeuți, distrusă de armata austro-ungară în 1917. Înălțarea Sfintei Cruci din Pătrăuți (lângă Suceava) cu un frumos tablou votiv, Sfântul Ioan Botezătorul, din Vaslui, în amintirea luptei de la Podul Înalt, Sfântul Nicolae Domnesc din Iași, din nefericire reconstruită din temelie, spre sfârșitul secolului trecut, Sfântul Gheorghe din Harlău, Adormirea din Borzești, satul în care, după tradiție, ar fi copilărit domnitorul, Sfântului

Nicolae din Dorohoi, Sfinții Apostoli Petru și Pavel din Huși, biserica din Pătrăuți, cele de la Sfântul Ilie-Suceava și Sfântul Nicolae din Popăuți sau Sfântul Nicolae din Bălinești și multe, multe altele.

Cu ajutorul lui, a fost refăcută mănăstirea Zografu din Muntele Athos; tot acolo a ridicat o bolniță, mai târziu un turn pentru corăbii (cu o pisanie care consemna numele său), o trapă, iar în ultimii ani de domnie a refăcut întreaga mănăstire și a zugrăvit biserica mare. A acordat ajutoare mănăstirilor atonite Vatoped, Sfântul Pavel, Constamonit și Grigoriu; cea din urmă a fost refăcută din temelii cu sprijinul său, întrucât fusese distrusă și jefuită de pirați. Toate acestea păstrează hrsoave de danie și unele obiecte de cult de la „binecinstitorul și de Hristos iubitorul” domn moldovean.

O altă latură a vieții bisericesti din timpul domniei lui Ștefan este cea culturală, îndrumată îndeaproape de mitropoliții țării Teoctist I (1452–1478) și Gheorghe (1478–1508). În mănăstirile ctitorite de el sau de înaintașii lui s-a desfășurat o apreciabilă activitate de copiere a unor manuscrise, în limba slavonă, fie cărți de slujbă, fie traduceri din literatura patristică.

Bătrân și bolnav, după o domnie îndelungată de 47 de ani – neobișnuită pentru acele vremuri – marele domnitor închise ochii la 2 iulie 1504.

În cursul domniei sale Moldova a cunoscut o înflorire fără precedent. Luptând de la egal cu vecini mult mai puternici, Ștefan cel Mare a reușit să impună Moldova ca un stat cu drepturi aproape egale. Din nefericire, mărirea redusă a populației și resursele limitate au făcut ca, o dată cu modificarea tehnologiei războiului (introducerea pe scară largă a armelor de foc, scumpe și greu de manufacturat) Moldova să nu mai poată ține pasul cu vecinii mult mai bogați. De la mutarea sa la Părintele Ceresc până astăzi, mormântul său de la Mănăstirea Putna este străjuit de o candelă pururea aprinsă, unde fiii neamului românesc neîncetat își pleacă genunchiul cu evlavie și rugăciune către Milostivul Dumnezeu.

A. L. Crișan

Fanfara Ciocârlia va concerta la București

Cea mai cunoscută fanfară din lume, celebra Ciocârlia va susține un prim concert de anvergură la București, la 7 decembrie, la Sala Palatului. Cei 12 muzicieni de etnie rromă din Zece Prăjini, un sat din nord-estul Moldovei, alcătuiesc cea mai cunoscută fanfară din lume.

Ciocârlia va prezenta publicului din capitala română un show bazat pe un repertoriu ce cuprinde melodii tradiționale românești, amestecate cu ritmuri turcești, bulgărești sau macedonene, transmise din generație în generație.

Lansați în circuitul internațional acum mai bine

de zece ani, cei 12 au transformat nunțile și botezurile pe cele mai importante săli de spectacol din întreaga lume. Au susținut peste o mie de concerte pe scene din Europa de Vest, SUA sau Japonia și au fost aplaudați de sute de mii de spectatori din zeci de țări.

Rita Păceaș

Lăsați tinerii să doarmă

Oamenii de știință au confirmat că adolescenții trăiesc în zone de timp diferite față de persoanele mature, relatează site-ul Ananova, consultat de Rompres.

Potrivit unui nou studiu, publicat în revista de specialitate New Scientist, tinerii care sunt obligați să se trezească mai devreme decât ar face-o în mod natural sunt predispuși problemelor de sănătate.

Autorii studiului au precizat că ceasul biologic al tinerilor cu vârste între 14 și 20 de ani este diferit de cel al majorității, determinându-i pe aceștia să se culce și să se trezească mai târziu.

Astfel, adolescenții care nu sunt lăsați să doarmă suficient prezintă un risc ridicat de a începe să fumeze și sunt mult mai predispuși bolilor.

Bucuria părinților

Maria Răducanu va concerta la Paris

Maria Răducanu, extraordinara solistă româncă, recunoscută în Franța ca „Vocea Română a Folclorului European”, va susține un concert la Paris. Evenimentul va avea loc joi, 14 septembrie, la ora 21.00, la Satellit Cafe din capitala franceză, informează agenția de știri pentru românii de pretutindeni.

Deosebită și recunoscută prin vocea și prin tehnica sa, Maria Răducanu își pune talentul în slujba promovării repertoriului tradițional, pe care încearcă să îl redea în simplitatea sa autentică.

Interpretarea sa puternică lasă să se întrevadă întreaga forță dramatică a unei moșteniri muzicale, care urcă până spre rădăcinile cele mai vechi ale civilizației europene. În spectacolul programat să se desfășoare la Satellit, Maria Răducanu va prezenta „Heresies”, un tribut curajos și pasionat adus vocii umane. Este vorba despre un spectacol de folclor balcanic și fado, influențe flamenco, romanțe rusești, jazz, tango, bossa-nova, un spectacol în care improvizația este cea care contează.

R. P.

Tricoul inteligent

Un tricou „inteligent”, care are incorporate fire de oțel inoxidabil, a fost inventat de către cercetători europeni, în vederea monitorizării inimii pacienților aflați în mișcare.

Tricoul – informează Reuters – este capabil să înregistreze o electrocardiogramă – un test al activității electrice a inimii – care este apoi transmisă prin rețeaua

de telefonie mobilă către un centru de monitorizare.

Tricoul arată precum unul normal, dar are incorporate fire de oțel inoxidabil, funcționând astfel precum un electrod.

Ideea este aceea de utilizare în telemedicină, în așa fel încât pacienții să poată fi monitorizați în siguranță atunci când se află acasă și nu la spital.

Prelegerea maraton

Un student la Drept din Zimbabwe speră să intre în Cartea Recordurilor după ce a ținut o prelegere pe o durată de 99 de ore și 30 de minute, relatează site-ul Independent Online, consultat de Rompres.

Potrivit sursei citate, Errol Muzawazi, în vârstă de 22 de ani, a depășit recordul precedent cu o oră, cu prilejul unei prelegeri ținute

într-o sală a Colegiului Belvedere Teachers din Harare.

Tema cuvântării a fost „Unitatea africană și împunternicirea tinerei generații”.

Recordul precedent fusese stabilit de indianul Annaiah Ramesh care, în luna martie a acestui an, a ținut o prelegere despre Logica moleculară a vieții, timp de 98 de ore și 30 de minute.

Fotbal

„Un egal cât o înfrângere”

Pe 2 septembrie a început campania de calificare pentru Campionatul European de Fotbal, ediția 2008, care va fi găzduită de Austria și Elveția. Selecționata României se află într-o grupă cu Olanda, Bulgaria, Belarus, Albania și Luxemburg. Elevii lui **Victor Pițurcă** au deschis noua campanie la Constanța cu una dintre cele mai importante contracandidate la calificare, cu selecționata Bulgariei, condusă de legenda fotbalului autohton **Hristo Stoickov**. Cei care au văzut meciul probabil că sunt de acord cu mențiunea lui **Mutu**, care a caracterizat egalul de 2-2 „cât o înfrângere”.

Dezamăgire totală după o victorie scăpată printre degete. O lecție venită în timp bun. Totul este s-o înțelegem...

Stoickov nu este „mare diplomat”

Și această afirmație este una dintre cele mai moderate, pe care a folosit-o presa românească, caracterizând comportamentul fostului mare jucător și actualul selecționar al Bulgariei. Unii dintre colegii din România l-au caracterizat chiar „bădăran”, în urma declarațiilor de presă în care a făcut și mențiuni disprețuitoare asupra poporului român. Dar în rarele momente când a stat de

vorbă cu ziaristii țării gazdă a adus în discuție momente din trecutul întâlnirilor dintre cele două țări, acuzând pe români cu blat la europenele din 1996, care ar fi fost în defavoarea Bulgariei.

**80 de minute
contra 2 minute = 2:2**

După dueluri de declarații nu prea elegante a început lupta propriu zisă pe Stadionul Farul din Constanța. În urma unui debut puțin ezitant a gazdelor,

aceștia au preluat fără drept de apel cârma meciului. Timp de 80 de minute România a avut o posesie de minge net superioară, ceea ce s-a și materializat prin două goluri superbe și spectaculoase. În ultima treime a primei reprize, după o acțiune rapidă și imprevizibilă a marcat **Laurențiu Roșu**. Este interesant că mijlocășul defensiv, care evoluează în a doua divizie spaniolă a fost redescoperit de Pițurcă, în lipsa lui **Dorinel Munteanu** și lui **Sorin Paraschiv**. Apoi românii au rămas la cârma meciului, creând câteva ocazii nefructificate. În partea a doua a jocului a urmat o execuție de mare atacant din partea lui **Ciprian Marica**. Tânărul atacant de la Șahtiar Donețk a fentat doi apărători bulgari, apoi l-a culcat și pe portar și a înscris cu sânge rece. Selecționata României a început să joace de plăcere, dar în minutul 81 o ezitare a portarului **Bogdan Lobonț** a produs situația de lovitură liberă, în urma căreia a înscris **Martin Petrov**. Apoi, cu numai 100 de secunde mai târziu același Petrov a fructificat o neatenție a lui **Cosmin Contra** și în două minute s-a năruit tot ce s-a construit până atunci. Ceea ce a urmat n-a fost altceva decât un epilog al unei bătălii terminată cu remiză cu toate că oștile nu erau la același nivel.

„Capul sus”

Este remarcabilă reacția presei române după acest rezultat ghinionist, care a șocat suporterii români. Gazeta Sporturilor titrează cu „Capul sus”, dar și editorialiștii altor publicații îi încurajează pe „tricolori”, ca să nu disperse înaintea meciului cu Albania (n.n.: acesta s-a desfășurat miercuri, după încheierea ediției noastre), pentru că jocul prestat de elevii lui Pițurcă dă speranțe reale pentru calificarea la Euro 2008. „Suntem cu toții dezamăgiți. S-a alergat fantastic și pot să spun că regia pe care ne-o impusesem a fost reușită foarte bine până în minutul 80. Cum să nu fiu, când știu că le-am făcut bulgarilor cadou un punct?” – a declarat selecționarul Pițurcă după meci.

Handbal

Oltchim Râmnicu Vâlcea
și-a întărit lotul

Vicecampiona României la handbal feminin, și-a prezentat lotul reînnoit la sfârșitul săptămânii trecute. Echipa a fost întărită cu nouă dintre internaționalele, care au ajuns pe locul doi al podiumului lumii. Dacă mai adăugăm că pe banca tehnică se află selecționarul **Gheorghe Tadici**, se pare că vâlcenii au aflat rețeta sigură pentru construirea unei echipe de top european.

Cele nouă vicecampiona europene, **Luminița Huțupan Dinu**, **Tereza Tamaș**, **Steluța Luca**, **Narcisa Lecușanu**, **Valentina Elisei Ardean**, **Ionela Gâlcă**, **Mihaela Tivadar**, **Roxana Gatzel** și **Ramona Farcău** au fost aplaudate minute în șir. Însă cel mai ovaționat a fost selecționarul **Gheorghe Tadici**, care a lă-

sat după 32 de ani formația sa din Zalău de dragul unui proiect îndrăzneț din Vâlcea.

„Vă mulțumesc pentru sprijinul de care ați dat dovadă și vă promit că această echipă de stele pe care o am la dispoziție vă va aduce numai succese”, a promis publicului selecționarul **Gheorghe Tadici**.

Aproape de Liga
Campionilor

„Ciao ragazzi”, le pot spune handbaliștii români italienilor, după victoria de sâmbătă seară, 38-24, în partida tur din primul tur preliminar al Ligii Campionilor.

În urma bătăilor suferite în turneele din Germania și Bosnia, campioana României, HCM Constanța, și-a revenit la timp. A fost nevoie de demiterea antrenorului sârb **Ljubomir Obradovici** și de înlocuirea acestuia cu selecționarul **Lucian Râșniță** pentru ca unda de șoc să-i trezească pe „marinari”. În primul meci oficial al sezonului, constănțenii au făcut spectacol în fața italienilor de la Pallamano Conversano, dorindu-și enorm să se califice în grupele Ligii Campionilor. Gazdele au început tare din start și diferența a început să prindă contur pe tabela de marcaj: 11-4 (minutul 17) și 18-10 la pauză. Sârbii aduși în această vară **Smigici** și

Milinovici s-au integrat foarte bine și au jucat foarte bine, fiind, alături de portarul **Rudi Stănescu** și de extremele **Toma** și **Timofte**, principalele arme ale constănțenilor. Diferența din final, 38-24, e liniștitoare înaintea returului din Italia, care se va disputa în această sâmbătă, constănțenii gândindu-se deja la grupa cu THW Kiel (Germania), GOG Svendborg (Danemarca) și Banik Karvina (Cehia).

„Mă felicit că am luat decizia de a-l schimba pe **Obradovici** cu **Râșniță**. Victoria aceasta dă liniște echipei și băieții vor putea să-și continue drumul ascendent”, a declarat managerul echipei din Constanța, **Nurhan Ali**.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal		
Campionatul NB III		
Jula – Algyő		2-0
Campionatul județean, Bichiș div I		
Bătania – Szeghalom		3-1
Campionatul județean, Bichiș div III		
Dombegyház – Chitighaz		0-2
Aletea – Csorvás		2-4
Keverses – Leucușhaz		1-1

Următoarele meciuri		
9 septembrie (sâmbătă):		
Chitighaz – Aletea		16.30
Jula – Leucușhaz		16.30
10 septembrie (duminică)		
Hódmezővásárhely – Jula		16.30
Micherechi – Mezőberény		16.30
Magyarbáhnhegyes – Bătania		16.30

TVR 1

Luni 11 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Poveste scurtă de o vară 8.50 Integrame despre integrare **9.35 TVR 50. Maging of Braşov** 10.10 Surprize, surprize... (R) 12.55 Celebrităţile timpului tău 13.00 Jurnal TVR 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Sănătate pentru toţi! 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Teoria conspiraţiei 19.45 11 septembrie – cădere în gol. Documentar 21.15 Gladiatorul 21.45 Jurnalul TVR 22.00 Prim plan.

Oraşul Braşov

Marţi 12 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Regăsirea 9.35.Integrame despre integrare 9.50 Festivalul Naţional al Cântecului şi Dansului Popular Românesc, Mamaia 2006 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory şi restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oglinda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Impas 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Gladiatorul 21.50 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.50 Dunărea, fluviu european.

Miercuri 13 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Regulile iubirii 8.45 Cu ochii spre cer 9.35 Oameni şi foc 9.50 Festivalul Naţional al Cântecului şi Dansului Popular Românesc, Mamaia 2006 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory şi restul lumii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conştiinţe 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Pe ce dăm bani? 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Neveste disperate 20.15 Ochiul magic 21.15 Deschide-ţi inima! 21.45 Jurnalul TVR 22.00 Prim plan 22.45 Cultura libere.

Joi 14 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. În paşi de dans 9.35 Integrame despre integrare 9.50 Festivalul Naţional al Cântecului şi Dansului Popular Românesc, Mamaia 2006 (R) 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory şi restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Akzente. Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Poveşti întinsecate 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 18.45 Film 21.10 Ştefan Cel Mare. Documentar 23.00 Jurnalul TVR.

Vineri 15 septembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.10 Film. Undeva, cândva 9.35 Integrame despre integrare 9.50 Festivalul Naţional al Cântecului şi Dansului Popular Românesc, Mamaia 2006 (R) 11.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 12.00 Serial. Cory şi restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR 16.10 Interes general 17.00 Serial. Misterele din Sankt Petersburg 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Deschide-ţi inima! 20.50 Serial. Lost. Naufragiaţi 21.45 Jurnalul TVR 22.00 Parfum de glorie 22.55 Celebrităţile timpului tău 23.10 Film. Deschide ochii.

Sâmbătă 16 septembrie

6.00 Film. Răzbumarea lui Geronimo 7.30 Desene animate 8.20 Celebrităţile timpului tău 8.30 Vreau să fiu... 9.00 Mic, da' voinic! 9.30 Elefantul din Sankt Petersburg 11.00 Cartea europeană 11.00 Meseria, brăţară de aur 11.35 Deschide-ţi inima! 13.00 Jurnalul TVR 13.20 O vedetă... populară (R) 14.30 Gala gimnasticii româneşti. Federaţia română de gimnastică – 100 de ani 16.00 Dinastia. Documentar 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Surprize, surprize... 20.50 Jurnalul TVR 21.05 Surprize, surprize... 22.10 Film. Tras pe sfoară 23.50 Film. În vizorul morţii.

Duminică 17 septembrie

6.00 Universul credinţei 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.20 Celebrităţile timpului tău 8.30 Supertrupa 9.00 Numai cu acordul minorilor (R) 10.00 Prom european 10.30 Viaţa satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Supermarket de divertisment 15.00 Serial. Justiţie militară 16.00 Parteneri de week-end 16.35 Tezaur folcloric. Concert extraordinar la Flămânzi 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Minutul 0. 19.30 Fotbal: Steaua–Rapid 21.25 Minutul 91. 22.10 Garantat 100% 23.10 Film. Morţii nu dansează.

TVR 2

Luni 11 septembrie

6.00 Atlas (R) 6.30 Lecţia de engleză 7.05 Spaţiu francofon 8.00 Poftă bună! (R) 8.30 SIM FEST (R) 9.00 Şlagăre... în revenire (R) 11.00 Coolmea distracţiei estivale (R) 11.55 Expediţie în necunoscut 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Lecţia de engleză (R) 16.00 Zestrele românilor 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Uliţa spre Europa 18.00 Roată la roată 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Motociclişti poticioşi 19.35 Serial. Caracaţiă 20.30 Ora de ştiri 21.30 Film. Iubiri şi secrete 23.20 Desene animate.

Marţi 12 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail (R) 6.30 Lecţia de engleză 7.05 Spaţiu francofon 8.00 Serial. Sărutări furate (R) 9.00 Film. Centrul de frumuseţe 10.40 Serial. Caracaţiă (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond (R) 12.00 Motociclişti poticioşi (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Măturii 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Uliţa spre Europa 18.00 Lumea de aproape 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Şcoala părinţilor. Documentar 19.35 Serial. Caracaţiă 20.30 Ora de ştiri 21.30 Film. Iubiri şi secrete 23.20 Desene animate.

Miercuri 13 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail 6.30 Lecţia de engleză 7.05 Spaţiu francofon 8.00 Serial. Sărutări furate 9.00 Film. Centrul de frumuseţe 10.45 Serial. Caracaţiă (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond (R) 12.00 Şcoala părinţilor (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Lecţia de engleză (R) 16.00 Omul între soft şi moft 16.35 Serial. Sărutări furate 17.30 Uliţa spre Europa 18.00 Natură şi aventură 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.35 Serial. Caracaţiă 20.30 Ora de ştiri 21.30 Film. Trauma 23.20 Desene animate.

Joi 14 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail 6.30 Lecţia de engleză 7.05 Spaţiu francofon 8.00 Serial. Sărutări furate (R) 9.00 Film. Centrul de frumuseţe 10.40 Serial. Caracaţiă (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond (R) 12.00 Cum să nu ne îmbrăcăm (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Minorităţi sub trei dictaturi 16.35 Serial. Sărutări furate 16.35 Serial. Săruturi furate 17.30 Uliţa spre Europa 18.00 Bugetul meu 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Înapoi la mătură 19.35 Serial. Caracaţiă 20.30 Ora de ştiri 21.30 Film. Dragoste fatală.

Vineri 15 septembrie

6.00 Serial. Fergus Mc Phail 6.30 Lecţia de engleză 7.05 Spaţiu francofon 8.00 Serial. Sărutări furate 9.00 Centrul de frumuseţe 10.40 Serial. Caracaţiă (R) 11.30 Serial. Dragul de Raymond 12.00 Înapoi la mătură (R) 13.00 Serial. Fergus Mc Phail 13.30 Serial. Încurcăturile lui Zack 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tennis 16.35 Serial. Săruturi furate 17.30 Uliţa spre Europa 18.00 Bazar 18.30 Serial. Dragul de Raymond 19.00 Lecţia de supravieţuire 19.35 D'ale lui Mitică 20.30 Jurnalul TVR 21.10 Serial. Liga gentiliomilor 22.45 Film. Dragoste fatală.

Sâmbătă 16 septembrie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Minorităţi sub trei dictaturi (R) 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lui Mitică (R) 9.00 Natură şi aventură 9.30 ZOOM/2 10.00 Info...baza în direct 10.30 Serial. Şcoala micilor vrăjitoare 11.00 Serial. Andromeda 12.00 Pop/Rock Story 12.35 Serial. Amy 13.30 Bazar (R) 14.00 Film. Orgolii 16.00 Fotbal: FC Argeş–Farul Rezerva. Film: Trapez 18.00 Hollywood reporter 18.30 Europa altfel 18.40 Film. Treptele iubirii 20.30 Jurnalul TVR 21.10 Film. La est de Eden.

Duminică 17 septembrie

6.30 ZOOM/2 (R) 6.30 Info...baza în direct (R) 7.30 Dincolo de cântec 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 10.00 Roată la roată 10.30 Motomagia 11.00 Construire imposibilă 12.00 Şlagăre... în revenire 13.00 Casa ta 13.30 Poftă bună! 14.00 Serial. Miracole **15.00 Expediţie în necunoscut. O insulă numită Haţeg. Documentar** 15.30 Hollywood: Necenzurat 16.00 Serial. Stargate Atlantis 16.50 Celebrităţile timpului tău 17.05 Serial. Farmece 18.00 Zile care au zguduit lumea. Documentar 19.00 Atlas 19.30 Serial. Crimă în suburbie 20.30 Jurnalul TVR 21.10 Serial. Maestrul şi Margareta 22.10 Film. La est de Eden.

Ruinele din zona Haţegului

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

11 SEPTEMBRIE, LUNI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

12 SEPTEMBRIE, MARŢI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

13 SEPTEMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de ştiri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Încheiere

14 SEPTEMBRIE, JOI (Petr Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de ştiri, date meteo 11.45: O şansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Ştirile zilei pe scurt, încheiere

15 SEPTEMBRIE, VINERI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Ştiri şi informaţii, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” 11.30: Buletin de ştiri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viaţa românilor din Ungaria 11.55: Ştirile zilei pe scurt, încheiere

16 SEPTEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe şi al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Pe unde Europei – magazin euroregional 15.58: Încheiere

17 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza ştirilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile şi reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe ţară. Sumarul acesteia este compus din actualităţile zilei şi reportaje, interviuri din viaţa comunităţii noastre, respectiv relatări din viaţa şcolilor româneşti.

Emisiunea de seară, difuzată pe ţară, în afară de frecvenţele de 66,29 MHz şi 66,14 MHz, poate fi ascultată şi pe unde locale, pe frecvenţele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debreţin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

13 septembrie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 15 septembrie 2006 (m2 ora 10.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română din săptămâna viitoare va relata despre vizita Coaliţiei Românilor din Ungaria la sediul Episcopiei Ortodoxe din Iula. Reprezentantii organizaţiei civile au fost primiţi de Prea Sfinţitul Episcop Sofronie. În continuarea programului vă oferim un reportaj cu profesorele Mihaela Bucin de la Catedrala de Limbă şi Literatură Română din cadrul Universităţii din Seghedin şi Otilia Hedeşan de la Universitatea de Vest din Timişoara.

Realizator: **Ştefan Crăsta**

PROGRAMUL TVR TIMIŞOARA

Interval orar 16.30–19.00, pe frecvenţa TVR2

Luni, 11 septembrie 2006

15.30–16.00 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.00–16.30 Planuri de casă (reluare) 16.30–17.00 Partener TVR Timişoara 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Marţi, 12 septembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–17.00 Magazin estival 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Miercuri, 13 septembrie 2006

15.30–16.00 Panoramic sud-vest 16.00–16.40 Viaţa la ţară 16.40–17.00 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Joi, 14 septembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.30 Dru-muri aproape (reluare) 16.30–17.00 Arhiva de top 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Vineri, 15 septembrie 2006

15.30–16.00 Orizonturi sârbeşti 16.00–17.00 Magazin estival 17.00–17.20 Jurnal regional 17.20–17.30 Omul zilei.

Sâmbătă, 16 septembrie 2006

16.00–16.30 Fotbal – Liga I

Duminică, 17 septembrie 2006

16.00–17.30 Cântecul de acasă 17.30–18.00 Întâlniri esenţiale.

Anunţuri

❑ Caut agent comercial-distribuit în Ungaria – România pentru lenjerie de pat din lână (Kasimir-Merino) şi accesorii. Vorbesc româneşte. Mobil: +36-30/925-5583. E-mail: ktt.tibor@free-mail.hu.

❑ De vânzare (chirie) în Köröstarcsa pe drum principal clădire chiar cu srl. (2, fost fab. de paste făinoase). Se poate folosi pentru orice activitate chiar în asociere (magazin, depozit-punct de vânzare legume-fructe, croitorie, vulcanizare etc.). Vorbesc româneşte. Mobil: +36-30/925-5583. E-mail: ktt.tibor@mail.globonet.hu.

❑ Închiriez un apartament cu 2 camere pentru o perioadă mai îndelungată de timp, pe Törökzugy sor, nr. 7. De preferinţă eleve sau studen-te.

Informaţii la tel.: 06-20/243 7779 între orele 10.00–18.00 Sau la tel.: 06-20/532 0026 06-66/642 818

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

O vacanță minunată la Năvodari

O echipă a liceenilor români din Iula a plecat în ziua de 28 august spre litoralul Mării Negre, în România. După o întreagă zi de călătorie, am ajuns cu bine la Năvodari. Ne-am bucurat foarte mult de locul cazării noastre, de camerele pe care le-am primit, pentru că erau același ca și acum doi ani în urmă, când ne-am petrecut vacanța la Marea Neagră. Spre bucuria noastră și aceste camere aveau panorama spre minunata mare. Din fericire, am avut vreme foarte frumoasă în perioada petrecută la Năvodari, așadar fiecare zi am început-o cu vizitarea plajei.

Nu prea am avut timp pentru plictiseală, deoarece organizatorii ne-au oferit tot felul de programe distractive. Într-o zi am efectuat o vizită la Constanța, am

vizitat delfinariul, unde am urmărit „spectacolul” extraordinar al delfinilor și focilor.

În cadrul unei serate culturale, ne-am prezentat cu câte-un program cultural-folcloric, cu dansuri populare românești din Ungaria, dar și cu dansuri moderne, care au avut un succes foarte mare. La fel am avut succes mare, când noi, liceenii români din Ungaria, ne-am înscris cu două echipe la concursul de volei, la care echipa intitulată „Micherechi”, nu numai că a ajuns în finală, ci a și câștigat campionatul. O echipă a liceenilor noștri s-a clasat pe locul trei și la concursul de construit cetăți din nisip.

În călătoria noastră ne-au însoțit profesoarele *Maria Sucigan, Ildiko Ruja Pilan și Stella Nicula*, care ne-au asigurat tot felul de

programe distractive și interesante, ca de pildă o excursie la Mamaia.

Spre sfârșitul taberei, gazdele noastre au organizat pentru participanți o excursie în Delta Dunării, care este o adevărată moștenire mondială a umanității. Aici am făcut o călătorie de trei ore cu vaporul, având parte de o excursie minunată. După croaziera deosebită, am vizitat ruinele cetății Histria, ceea ce ne-a impresionat foarte mult.

Au trecut foarte repede aceste zece zile, pentru că ne-am simțit foarte bine, am legat multe prietenii și cunoștințe. Iar la despărțire ne-am luat rămas bun cu amărăciune, dar în speranța că ne vom mai reîntâlni în acest loc minunat, în tabăra din Năvodari.

Renata Rocsin,
elevă la Liceul „N. Bălcescu”

FOAIA
românească
8 septembrie 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcaș, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.